

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՀԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ
2401 «ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՇԱՀԱԳՈՐԾՈՒՄ ԵՎ ՆՈՐՈԳՈՒՄ (ԸՍՏ
ՏԵՍԱԿՆԵՐԻ)» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ
«ԱԿՏՈՄԵՔԵՆԱՅԻ ԿԱՐՈՐԴ» ՈՐԱԿԱԿՈՐՄԱՆ
ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆ ԵՎ ՄՈԴՈՒԼԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

ԵՐԵՎԱՆ 2009 թ.

Հաստատում եմ

Ուսումնական հաստատության անվանումը

Կրթիթիվը՝ ՆԱՆՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ
(ԱՐՀԵՏՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ)

Տնօրեն _____

ՄԱՍՆԱԳԵՏԻ ՈՐԱԿԱԿՈՐՈՒՄԸ՝ ԱԿՏՈՍՏԵՔԵՆԱՅԻ

«___» _____ 200 թ.

ՎԱՐՈՐԴ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆ

Կրթիթիվը՝ ՀԻՄԵԸ՝ ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ (ԼՐԻԿ)

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ՏԵԿՆՈԼՈԳԻԱՆ՝ 1 ՏԱՐԻ

Կրթիթիվը՝ ՁԵԿԸ՝ ԱՌԿԱ

«ԱԿՏՈՍՏԵՔԵՆԱՅԻ ՎԱՐՈՐԴ» ՈՐԱԿԱԿՈՐՄԱՄԲ ՄԱՍՆԱԳԵՏԻ ՊԱՏՐԱՍՄԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆԸ՝ 2401 «ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ԵՎ ՆՈՐՈԳՈՒՄ ԵՎ ՆՈՐՈԳՈՒՄ (ԸՍՏ ՏԵՍԱԿՆԵՐԻ)»

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑԸ

ԺԱՄԱՆԱԿԻ ԲՅՈՒՋԵՆ ԵՎ ՔԱՅԵՆԵՐՈՎ

Կուրս	Սեպտեմբեր				Հոկտեմբեր			Նոյեմբեր				Դեկտեմբեր				Հունվար			Փետրվար			Մարտ				Ապրիլ			Մայիս				Հունիս				Հուլիս				Օգոստոս				II. Ժամանակի բյուջեն /շաբաթներով/																							
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Տեսական ուսուցում	Մոդուլների ամփոփում	Պրակտիկա	Անփոփիչ պետական արհեստ. նախապ	Անփոփիչ պետական ատեստավորում	Արձակուրդ
I	7	8	1	2	29.09-05.10	12	13	20	27.10-02.11	3	10	17	24	1	8	15	22	29.12-04.01	5	12	19	25	26.01-01.02	2	9	16	23	23.02-01.03	8	15	22	29	30.03-05.04	6	13	20	26	27.04-03.05	4	11	18	25	1	8	15	22	29.06-05.07	6	13	20	26	27.07-02.08	3	10	17	24	32	2	6	1	1	10	52					

Տեսական ուսուցում

Ուսումնական պրակտիկա տեսական ուսուցմանը

Ուսումնական պրակտիկա առանց տեսական

Նախաավարտական արտադրական պրակտիկա

Մոդուլների ամփոփում

Նախապատրաստում անփոփիչ պետական ատեստավորման

Անփոփիչ պետական ատեստավորում

Արձակուրդ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ՊԼԱՆԸ

№	Առարկաների անվանումը և մոդուլները	Ատեստավորում ըստ կիսամյակների			Ուսանողի ուսումնական բեռնվածությունը (ժամ)				Բաշխումը ըստ կուրսերի	
		Քննություն	Ստուգաթիվ	Կուրսային աշխատանք	Պարտադիր լսարանային բեռնվածություն				I կուրս	
					Ընդհանուր	Այդ թվում			I կիսամյակի շաբաթ	II կիսամյակի 15 շաբաթ
Տեսական ուսուցում	Լաբորատոր և գործնական աշխատանք	Սեմինար պարապմունք								
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ										
1.	Հայոց լեզվի և խոսքի մշակույթի հիմունքներ		1,2		72	24		48	36	36
2.	Օտար լեզու		1,2		60	20		40	36	24
3.	Իրավունքի հիմունքներ		1		36	18		18	36	
4.	Քաղաքագիտություն և սոցիոլոգիայի հիմունքներ		1		18	18			18	
5.	Պատմություն		1,2		36	16		20	36	
6.	Ֆիզիկական կուլտուրա		1,2		64	4	60		34	30
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ				286	100	60	126		
ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ԵՎ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՆԱԳԻՏԱԿԱՆ										
1	Էկոլոգիայի հիմունքներ				36	18		18	36	
2	Քաղաքացիական պաշտպանություն և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր		1		18	10	8		18	
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ				54	28	8	18		
ԱՌԱՆՑՔԱՅԻՆ ՀՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ										
1	Անվտանգություն և առաջին օգնություն		1		36	20	16		36	
2	Հաղորդակցություն		1		36	8	28		36	
3	Աշխատանքային խնդիրներ		2		36	12	24			36
4	Համակարգչային օպերատորության հիմունքներ		1		36	6	30		36	
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ				144	46	98			
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՄՆԱԳԻՏԱԿԱՆ										
1	Ավտոմոբիլային տրանսպորտի մասին ՀՀ օրենքի հիմնադրույթներ, վարորդի իրավունքները և պարտականությունները		1		54	24	30		54	
2	Ավտոմեքենայի ընդհանուր կառուցվածքը	1	2		124	48	76		90	34
3	Ավտոմեքենայի էլեկտրական սարքավորումներ		2		36	12	24			36
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ				214	84	130			
ՀԱՏՈՒԿ ՄԱՄՆԱԳԻՏԱԿԱՆ										
1	Ճանապարհային երթևեկության կանոններ	2	1		112	40	72		36	76

2	Ավտոմեքենայի անվտանգ վարման հմտություններ	2			54	8	46			54
3	Բեռների դասակարգումը, բեռնման - բեռնաթափման աշխատանքների հմտությունները		2		46	22	24			46
4	Փոխադրումների գործընթացներ և փաստաթղթաշրջանառություն	1			72	34	38		72	
5	Ավտոմեքենաների շահագործումն արգելող անսարքությունները ու պայմանները	2			46	24	22			46
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ				330	128	202			
	ԸՆՏՐՈՎԻ				72					72
	Պահուստային ժամաքանակ				52				2	50
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ				124					
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ				1152					
	Խարհրդատվություններ				100					
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ				1252				612	540
	Շաբաթվա ժամերի քանակը								36	36

ՆԱԽԱՍԻՐԱԿԱՆ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ				№	ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԿԱԲԻՆԵՏՆԵՐԻ, ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱՆԵՐԻ ԵՎ ԱՐՀԵՍԱՆՈՑՆԵՐԻ ՑԱՆԿԸ
1	Վառելիքաքսանյութեր և տեխնիկական հեղուկներ				ԿԱԲԻՆԵՏՆԵՐ
2				1	Հայոց լեզվի և խոսքի մշակույթի հիմունքների
3				2	Օտար լեզվի
4				3	Իրավունքի հիմունքներ
5				4	Պատմության
				5	Քաղաքագիտության և սոցիոլոգիայի
				6	Էկոլոգիայի
	ՊՐԱԿՏԻԿԱ	Կիսամյակ	Շաբաթ	7	Ավտոմեքենայի վարման հմտությունների
1	Արտադրական պրակտիկա	II	6	8	Փոխադրումների կազմակերպման
				9	Բեռնման բեռնաթափման միջոցների և բեռնագիտության
				10	Ավտոմեքենայի կառուցվածքի
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		6	11	Աշխատանքի անվտանգության
				12	Անհատական համակարգիչների
ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԱՄՓՈՓԻՉ ԱՏԵՍԱԿՈՐՈՒՄ Համալիր քննություն մասնագիտական մոդուլներից					ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱՆԵՐ
				1	Ավտոմեքենայի վարման հմտությունների
					ԱՐՀԵՍԱՆՈՑՆԵՐ
				1	Ավտոմեքենաների տեխնիկական սպասարկման
				1	Ավտոմեքենայի վարման համար ավտոհրապարակ
	ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ				
1	Սպորտային համալիր				

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԻ ՊԱՐԶԱԲԱՆՈՒՄՆԵՐ

1. Սովորողների զիտելիքների յուրացման մակարդակը ստուգելու, ինչպես նաև ուսումնառության արդյունավետությունը վերահսկելու նպատակով ուսումնամեթոդական խորհրդի որոշմամբ կարող են անցկացվել առանձին առարկաների ընթացիկ /միջանկյալ/ քննություններ, ստուգարքներ, ստուգողական աշխատանքներ: Ստուգարքներն, այդ թվում՝ տարբերակված, անցկացվում են առարկայի համար սահմանված ժամերի հաշվին: Ըստ առարկաների ստուգողական աշխատանքների թիվը հաստատում է ուսումնամեթոդական խորհուրդը: Քննությունների և ստուգարքների անցկացման կարգը սահմանում է ՀՀ կրթության և գիտության նախարարությունը:
2. Լաբորատոր աշխատանքների, օտար լեզուների, համակարգչային, գործնական, սեմինար, ֆիզիկական կուլտուրայի, ինչպես նաև ուսումնամեթոդական խորհրդի կողմից երաշխավորված առանձին առարկաների գծով ուսումնական պարապմունքների, կուրսային նախագծման և արհեստանոցներում արտադրական ուսուցման ժամանակ ուսումնական խումբը բյուջետային ֆինանսավորման դեպքում կարող է բաժանվել ենթախմբերի՝ յուրաքանչյուրում առնվազն 8 սովորող, ելնելով ուսուցանվող առարկայի յուրահատկությունից: Համապատասխան միջոցների առկայության պայմաններում ուսումնական պարապմունքները կարող են անցկացվել առանձին ուսանողների հետ /անհատական պարապմունքներ, ուսուցման անհատական ստեղծագործական ձևեր և այլն/: Ուսումնամեթոդական խորհրդի որոշմամբ առանձին առարկաների տեսական դասընթացը կարող է կազմակերպվել հոսքային պարապմունքի ձևով: Ուսումնամեթոդական խորհրդի որոշմներն ու երաշխավորությունները ուսումնական տարվա սկզբում քննարկում է ուսումնական հաստատության ուսումնամեթոդական խորհուրդը, հաստատում՝ տնօրենը:
3. Նախասիրական առարկաները, դրանց ծավալը և ուսուցման ժամկետը, բայց ոչ ավելի քան շաբաթը 4 ժամ, որոշում է քոլեջը: Ամբիոնների, առարկայական /ցիկլային/ հանձնաժողովների կողմից ներկայացված նախասիրական առարկաների ծրագիրը հաստատվում է ուսումնական հաստատության ուսումնամեթոդական խորհուրդը:
4. Ֆիզիկական կուլտուրայի առարկայական ծրագրով նախատեսված նյութը կարող է իրացվել նաև արտաուսումնական պարապմունքների տարբեր ձևերով մարզական ակումբներում, սեկցիաներում, խմբակներում:
5. Ուսումնական գործընթացի ժամանակացույցը, ելնելով տեղական պայմաններից, կարելի է փոփոխել՝ պարտադիր պահպանելով տեսական և գործնական ուսուցման, մոդուլների ամփոփման, պրակտիկայի, արձակուրդի ընդհանուր տևողությունը:
6. Ամբիոնների, առարկայական /ցիկլային/ հանձնաժողովների կողմից ներկայացված խորհրդատվությունների անցկացման ձևը հաստատում է ուսումնամեթոդական խորհուրդը:
7. Պետական կառավարման լիազորված մարմնի կողմից հանձնարարված փաստաթղթերի ուսումնասիրումը կատարվում է համապատասխան առարկաների ժամեր հաշվին:
8. Պահուստային ժամերը տնօրինում է քոլեջը՝ ուսումնամեթոդական խորհրդի որոշմամբ ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության սահմանած կարգի պահանջներին համապատասխան:
9. Ուսումնական պրակտիկան կարող է անցկացվել կենտրոնացված կամ տեսական պարապմունքների հետ հաջորդաբար՝ պահպանելով պլանով նախատեսված ժամաքանակը: Պրակտիկայի անցկացման ժամկետը կարելի է տեղաշարժել ուսումնական տարվա նույն կիսամյակի ընթացքում: Պրակտիկայի յուրաքանչյուր ձև ավարտվում է հաշվետվությամբ՝ գնահատումով:
10. Նախաավարտական պրակտիկան անց է կացվում կենտրոնական կարգով, ուսումնական պլանով նախատեսված ժամկետներում:
11. Ուսումնական հաստատությունը, ելնելով անհրաժեշտությունից, կարող է ստեղծել լրացուցիչ կաբինետներ, մասնագիտացված լսարաններ:

ՄՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՆՎԱՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՌԱՋԻՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ»

Մոդուլի դասիչը՝ ԱԱՕ – 3 – 08 – 001

Մոդուլի տևողությունը՝

Տեսական ուսուցում՝ 20 ժամ

Գործնական պարապմունքներ՝ 16 ժամ

Մոդուլի նպատակը՝

Այս մոդուլի նպատակն է սովորողներին աշխատանքի անվտանգության և առաջին օգնության վերաբերյալ համապատասխան գիտելիքներ մատուցելը, ինչպես նաև աշխատանքի պաշտպանության և առաջին օգնության միջոցառումների կազմակերպման վերաբերյալ հմտություններ զարգացնելը:

Մուտքային պահանջները՝

Չկան

Ուսումնառության արդյունքները

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո սովորողը պետք է՝

1. Ներկայացնի աշխատանքի անվտանգության իրավական և կազմակերպչական դրույթները:
2. Բացատրի անվտանգության տեխնիկայի նորմերը և կանոնները:
3. Բացատրի արտադրական սանիտարիայի և հիգիենայի վերաբերյալ պահանջները:
4. Ներկայացնի առաջին օգնության կազմակերպումը և անհրաժեշտ միջոցները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Ներկայացնել աշխատանքի պաշտպանության իրավական և կազմակերպչական դրույթները
ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

1. Գիտի աշխատանքի պաշտպանության վերաբերյալ իրավական ակտերը և օրենքները:
2. Գիտի աշխատանքի անվտանգության կազմակերպման ներքին նորմատիվային փաստաթղթերը:
3. Գիտի աշխատանքի անվտանգության նորմերի և կանոնների խախտման հետ կապված պատասխանատվությունը:
4. Գիտի աշխատանքի անվտանգության նորմերի և կանոնների պահպանման նկատմամբ վերահսկողության ձևերը և մեխանիզմները:
5. Գիտի դժբախտ դեպքերի և պատահարների հետաքննության, փաստաթղթավորման և հաշվառման կարգը:
6. Գիտի տարբեր մակարդակների դեկավարների պատասխանատվությունը աշխատանքի անվտանգության նորմերի պահպանման համար:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Սովորողին կոնկրետ հարցեր կառաջադրվեն աշխատանքի պաշտպանության բնագավառում գործող օրենքների, այլ նորմատիվ ակտերի, ձեռնարկություններում աշխատանքի պաշտպանության կազմակերպման ընդհանուր հարցերի վերաբերյալ:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար է, եթե սովորողը ցուցաբերում է նյութի անհրաժեշտ իմացություն:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում: Անհրաժեշտ է ունենալ աշխատանքի պաշտպանության բնագավառի օրենքներ, այլ նորմատիվ ակտեր, ուսումնական զրականություն, հրահանգներ, լրացվող փաստաթղթերի նմուշներ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Բացատրել անվտանգության տեխնիկայի նորմերը և կանոնները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

1. Գիտի տեխնոլոգիական սարքավորումների, մեխանիզմների, փոխադրամիջոցների շահագործման անվտանգության տեխնիկայի հիմնական պահանջները:
2. Գիտի էլեկտրաանվտանգության կանոնները և պաշտպանությունը:
3. Գիտի հրդեհանվտանգության կանոնները և պաշտպանությունը:
4. Գիտի ճնշման տակ աշխատող սարքավորումների և մեխանիզմների անվտանգ շահագործման կանոնները:
5. Գիտի թունաքիմիկատների և այլ վտանգավոր նյութերի հետ աշխատանքի կանոնները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Սովորողին կտրվի թեսթ՝ ոչ պակաս 10 հարցերով, յուրաքանչյուր հարցի վերաբերյալ առնվազն 3 պատասխանով, որոնցից մեկը ճիշտ է: Սովորողը պետք է նշի, թե յուրաքանչյուր կոնկրետ հարցում որն է ճիշտ պատասխանը:

Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի բավարար, եթե թեսթի հարցերին տրվեն անսխալ պատասխաններ:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՈՇՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում և գործնական աշխատանք: Ուսուցման համար անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական գրականություն, անվտանգության կանոնների հրահանգներ, անվտանգության նպատակներով օգտագործվող միջոցներ և այլն:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇՆԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում	6 ժամ
Գործնական պարապմունք	6 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Բացատրել արտադրական սանիտարիայի և հիգիենայի վերաբերյալ պահանջները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- Պատկերացնում է արտադրական սանիտարիայի և հիգիենայի հասկացությունները:
- Գիտի արտադրական միկրոկլիմայի վերաբերյալ նորմատիվային պահանջները:
- Գիտի արտադրական աղմուկից և ցնցումներից պաշտպանվելու միջոցները:
- Գիտի արտադրական լուսավորվածությանը ներկայացվող պահանջները և նորմերը:
- Աշխատանքի ընթացքում պահտպանում է անհատական հիգիենայի կանոնները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Սովորողին կտրվեն կոնկրետ հարցեր և անհրաժեշտ գրականություն: Օգտվելով գրականությունից՝ նա պետք է կարողանա գտնել հարցերի ճիշտ պատասխանները, իսկ ըստ իրավիճակների՝ նորմաները: Բացի դրանից սովորողը պետք է բավարար գրագիտություն ցուցաբերի այս կամ այն խախտման վնասակար և վտանգավոր հետևանքների վերաբերյալ:

Ստորև բերվում են արտադրական միկրոկլիմայի բաղադրիչները.

- ա. արտադրական միկրոկլիմայի բաղադրիչներ՝
  - ջերմաստիճանը
  - հարաբերական խոնավությունը
  - փոշու առկայությունը
- բ. սանիտարահիգիենիկ պայմանների բաղադրիչներ՝
  - օդափոխություն
  - ջեռուցում
  - ջրամատակարարում, ջրահեռացում և այլն:

Արդյունքի ձեռքբերումը համարվում է բավարար, եթե ընդհանուր առմամբ տրվում են ճիշտ պատասխաններ՝ աննշան թերություններով:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՈՇՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում և գործնական աշխատանք: Ուսումնական պրոցեսում անհրաժեշտ է օգտագործել ուսումնական և նորմատիվային տեղեկատվական գրականություն, գործիքներ, սարքավորումներ: Նպատակահարմար է գործնական պարապմունքներ անցկացնել արտադրամասում:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇՆԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում	6 ժամ
Գործնական պարապմունք	4 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Ներկայացնել առաջին օգնության կազմակերպումը և անհրաժեշտ միջոցները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- Գիտի ճիշտ կատարել արհեստական շնչառություն:
- Գիտի ճիշտ կատարել սրտի աշխատանքի վերականգնում:
- Գիտի դադարեցնել արյան հոսքը և դնել վիրակապ:
- Գիտի կտրվածքների վիրակապման կարգը:
- Ճիշտ է կատարում առաջին օգնությունն այրվածքների դեպքում:
- Ճիշտ է կատարում առաջին օգնությունն էլեկտրահարման դեպքում:
- Թունավորումների դեպքում առաջին օգնությունը ճիշտ է կատարում:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Սովորողը կոնկրետ գործողությունով պետք է ցույց տա մի քանի իրավիճակներում առաջին օգնության ցուցաբերելու կարգը:

Արդյունքի ձեռքբերումը բավարար կհամարվի, եթե ճիշտ ցուցաբերվի առաջին օգնությունը:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՈՇՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում և գործնական պարապմունք: Ուսուցման համար անհրաժեշտ է ունենալ առաջին օգնությանը վերաբերող գրականություն, տեսաֆիլմեր, պլակատներ, առաջին օգնության միջոցներ և այլն:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇՆԱԿՈՐԿԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում	2 ժամ
Գործնական պարապմունք`	6 ժամ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ»

Մոդուլի դասիչը՝

ԱՀՀ 3 – 08 - 001

Մոդուլի տևողությունը՝

Տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ

Գործնական պարապմունքներ՝ 28 ժամ

Մոդուլի նպատակը՝

Այս մոդուլի նպատակն է սովորողի մոտ զարգացնել և ամրապնդել հաղորդակցության ունակությունները, ինքնավստահությունը, արդյունավետ և ակտիվ կերպով հաղորդակցվելու կարողությունը՝ աշխատանքային ու մասնագիտական գործունեության ընթացքում, ինչպես նաև անձնական կյանքում:

Մուտքային պահանջները՝

Չկան

Ուսումնառության արդյունքները

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

1. Կարողանա սահմանել ուսումնառության անձնական նպատակները:
2. Կարողանա բանավոր և գրավոր տեղեկատվական հաղորդում կատարել պարզ թեմաների և տեքստերի մասին:
3. Կարողանա նախաձեռնել, պահպանել, եզրափակել երկխոսություններ և քննարկումներ:
4. Կարողանա կատարել փաստաթղթավորում:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

Յուրաքանչյուր արդյունքի համար բավարար առաջադիմության ապահովումը վկայում է ընդհանուր գնահատման համար անհրաժեշտ անցումային միավորի ձեռք բերման մասին:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1 Սահմանել ուսումնառության անձնական նպատակները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

1. Ճիշտ է սահմանում ուսումնառության անձնական նպատակները,
2. Ճիշտ է պլանավորում և կիրառում ուսումնառության անձնական նպատակների ձեռքբերմանն ուղղված ուսումնառության գործընթացները,
3. Ճիշտ է սահմանում ուսումնառության տարբեր եղանակները, ինչպես օրինակ՝
  - անհատական
  - խմբային

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Սովորողը կներկայացնի հակիրճ զեկույց, որտեղ կարտահայտի իր անձնական պատկերացումները ուսումնառության նպատակների և գործընթացների, ինչպես նաև ուսումնառության տարբեր եղանակների մասին: Այդ գրավոր խոսքը պետք է պարունակի ոչ ավելի, քան 50 բառ:

Արդյունքի բավարար իրագործումը հիմնված կլինի սահմանված կատարման բոլոր չափանիշների իրականացման վրա:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում և գործնական պարապմունք: Ուսուցման համար անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական համապատասխան գրականություն:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇՆԱԿՈՐԿԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 6 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Բանավոր և գրավոր տեղեկատվական հաղորդում կատարել պարզ թեմաների և տեքստերի մասին

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

1. Ճիշտ է ներկայացնում բանավոր և գրավոր խոսքը, պահպանելով համապատասխան կառուցվածքը:
2. Հաղորդումը պարունակում է պարզ տեղեկատվություն, կարծիքներ կամ գաղափարներ:
3. Տեղեկատվության առանձնացում/խմբավորումը նպատակային է կատարում:
4. Հաղորդումը իրականացնում է՝ հաշվի առնելով իրավիճակը և լսարանը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Սովորողին կհանձնարարվի որևէ պարզ թեմա և/կամ ոչ գեղարվեստական տեքստ, ըստ որի նա պետք է կազմի մեկ կամ մի քանի մասից բաղկացած գրավոր հաղորդում և կատարի բանավոր ներկայացում: Այդ գրավոր խոսքը պետք է պարունակի ոչ ավելի, քան 50 բառ, իսկ բանավոր ներկայացումը պետք է տևի մոտ մեկ րոպե: Լրացուցիչ ժամանակ պետք է տրամադրվի նաև հարցերի համար, և ուսանողը պետք է իր կարծիքը արտահայտի ուրիշների կողմից հնչեցված տեսակետների կամ հարցերի վերաբերյալ: Անհրաժեշտ է կազմել համատեքստի կամ օգտագործված աղբյուրի բնութագիր, որը կարող է ստուգման թերթիկի կամ արձանագրության տեսք ունենալ: Կատարման բոլոր չափանիշները պետք է ձեռք բերվեն և գրավոր, և բանավոր խոսքի ընթացքում միաժամանակ:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում և գործնական պարապմունք: Ուսուցման համար անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական համապատասխան գրականություն:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇՆԱԿՈՐԿԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 6 ժամ

**ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3 Նախաձեռնել, պահպանել, եզրափակել երկխոսություններ և քննարկումներ
ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ**

1. Ճիշտ է կիրառում «ակտիվ ունկնդրման» ժամանակ օգտագործվող հմտությունները, ինչպիսիք են.
  - պարզաբանումներ ստանալու ձգտումը,
  - գրառումներ կատարելը,
  - ամփոփելը,
2. Ազատ կերպով ձևակերպում, արտահատում և պաշտպանում է իր գաղափարները, տեսակետներն ու կարծիքները,
3. Ցուցաբերում է համոզելու հատկություն,
4. Կատարում է ճիշտ ամփոփում/եզրափակում:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Կներկայացվի տեքստ, որը նկարագրում է որևէ ոչ միանշանակ իրավիճակ, խնդիր և/կամ գաղափար: Սովորողը կընդգրկվի երկու և/կամ ավելի հոգուց կազմված խմբում, որի անդամներից մեկը կարող է լինել դասավանդողը: Քննարկման համար տրվող առավելագույն ժամանակը 3 րոպե է (յուրաքանչյուր մասնակցի համար): Սովորողը պետք է ամենաանհրաժեշտ տեղեկություն տա տեքստում առկա հարցերի մասին և խմբի անդամներին ներկայացնի իր տեսակետները և նկատառումները: Այն կարող է լինել մեկ տեսակի տեղեկատվություն և/կամ փաստացի նկարագրություն:

Գնահատման համար հատկապես պետք է ուշադրություն դարձվի ուսանողի կողմից դիմացինի տեսակետը լսելու և դրանից հետևություններ անելու հմտությանը: Անհրաժեշտ է կազմել համատեքստի կամ օգտագործված աղբյուրի բնութագիր, որը կարող է ստուգման թերթիկի կամ արձանագրության տեսք ունենալ: Քննարկումը ըստ դասավանդողի հայեցողության կարող է փոխարինվել տրված թեմայով հարցազրույցի: Բոլոր կատարման չափանիշներն էլ պետք է ձեռք բերվեն մեկ առաջադրանքի շրջանակում:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՈՇՍՈՒՐՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում և գործնական պարապմունք: Ուսուցման համար անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական համապատասխան գրականություն:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԵՆԱԿՈՐԿԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 8 ժամ

**ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Կատարել փաստաթղթավորում
ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ**

1. Ճիշտ է սահմանում տարբեր փաստաթղթերը՝ ըստ նրանց նշանակության:
2. Ճիշտ է նախանշում տարբեր փաստաթղթերի օգտագործման տեղը և դերը:
3. Ճիշտ է կատարում տարբեր տեսակի տեղեկատվությունների փաստաթղթավորումը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Սովորողին կհանձնարարվեն կազմել տարբեր տեսակի փաստաթղթեր, ինչպիսիք են.

- դիմում,
- ինքնակենսագրություն (տրված տարբեր տեսակի ֆորմատներով),
- աշխատանքային հաղորդագրություններ,
- պահանջների հայտեր,
- գործնական նամակներ:

Արդյունքի բավարար իրագործումը հիմնված կլինի սահմանված կատարման բոլոր չափանիշների իրականացման վրա:

ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՈՇՍՈՒՐՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում և գործնական պարապմունք: Ուսուցման համար անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական համապատասխան գրականություն, տարբեր տեսակի փաստաթղթերի օրինակներ:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԵՆԱԿՈՐԿԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 8 ժամ

ՍՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ»

Մոդուլի դասիչը՝ ԱՀԱԽ – 3 – 08 – 001

Մոդուլի տևողությունը՝

Տեսական ուսուցում՝ 12 ժամ

Գործնական պարապմունքներ՝ 24 ժամ

Մոդուլի նպատակը՝

Սովորողի մոտ ձևավորել ցանկացած բնագավառում առաջացած աշխատանքային խնդիրներն ընկալելու, հասկանալու և համապատասխան լուծումներ գտնելու կարողություններ:

Մուտքային պահանջները՝ Զկան

Ուսումնառության արդյունքները՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո սովորողը պետք է՝

1. Կառավարի սթրեսը և ժամանակը:
2. Դրսևորի քննադատական մտածողություն:
3. Առաջացած պրոբլեմներին և կոնֆլիկտներին տա համապատասխան լուծումներ:

Գնահատման կարգը՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Կառավարել սթրեսը և ժամանակը:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

1. Ճիշտ է ներկայացնում սթրեսի կանխարգելման և անխուսափելի սթրեսին դիմակայելու մեթոդները:
2. Ճիշտ է կազմում իր աշխատաքնային պլանը (պայմանական աշխատանքային պլան):
3. Ճիշտ է ներկայացնում ժամանակի արդյունավետ օգտագործման միջոցները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանի, ինչպես նաև գործնական կատարման հիման վրա: Արդյունքի ձեռքբերումը համարվում է դրական, եթե սովորողը ճիշտ է ներկայացնում սթրեսին դիմակայելու մեթոդները և ճիշտ կազմում պայմանական աշխատանքային պլանը:

ՄԵԹՈՂԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական համապատասխան գրականություն, աշխատանքային պլանների օրինակներ, անհրաժեշտության դեպքում տեսաֆիլմեր:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԵՆԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 8 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Դրսևորել քննադատական մտածողություն:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

1. Ճիշտ է գնահատում տեղեկատվության հուսալիության և զգացմունքայնության աստիճանը:
2. Ստացած տեղեկատվությունը ճիշտ և արդյունավետորեն համադրում է առկա գիտելիքների հետ:
3. Իրականացնում է կառուցողական քննադատություն և ճիշտ է բացատրում կառուցողական քննադատության կարևորությունը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանի, ինչպես նաև գործնական կատարման հիման վրա: Արդյունքի ձեռքբերումը համարվում է դրական, եթե սովորողը ըստ առաջադրված իրավիճակի հանդես է բերում կառուցողական քննադատություն ցուցաբերելու կարողություն:

ՄԵԹՈՂԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական համապատասխան գրականություն, անհրաժեշտության դեպքում նաև տեսաֆիլմեր:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԵՆԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 8 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Լուծել պրոբլեմներ և կոնֆլիկտներ:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

1. Բացահայտում է և ճիշտ է սահմանում պրոբլեմը տրված իրավիճակում:
2. Ճիշտ է վերլուծում պրոբլեմը, տալիս է լուծման ճիշտ տարբերակ:
3. Ճիշտ է գնահատում է արդյունքը:
4. Բացահայտում է ցանկացած կոնֆլիկտի պատճառները:
5. Ճիշտ է ներկայացնում կոնֆլիկտի կանխարգելման եղանակները, կարողանում է տալ դրանց արագ ու արդյունավետ լուծումներ:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանի, ինչպես նաև գործնական կատարման հիման վրա: Արդյունքի ձեռքբերումը համարվում է դրական, եթե սովորողը հանդես է բերում, ըստ առաջադրված իրավիճակի, պրոբլեմի լուծման ճիշտ տարբերակ, ճիշտ է ներկայացնում կոնֆլիկտի պատճառները և առաջարկում ճիշտ լուծումներ:

ՄԵԹՈՂԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական համապատասխան գրականություն, անհրաժեշտության դեպքում տեսաֆիլմեր, դիտակտիկ նյութեր:

ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՐԱՇԵՆԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 8 ժամ

ՄՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՕՊԵՐԱՏՈՐՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ»

Մոդուլի դասիչը՝ ԱՀՀ - 3 – 08 - 001

Մոդուլի տևողությունը՝

Տեսական ուսուցում՝

6 ժամ

Գործնական պարապմունքներ՝

30 ժամ

Մոդուլի նպատակը՝

Այս մոդուլի նպատակն է սովորողին տալ տարրական գիտելիքներ MICROSOFT WORD տեքստային խմբագրի մասին, զարգացնելով սովորողի մոտ տեքստային փաստաթղթերի պատրաստման, խմբագրման, դրանց ֆորմատավորման ու ձևավորման, ինչպես նաև փաստաթղթերի պահպանման և տպագրման հմտությունները:

Մուտքային պահանջները՝

Չկան

Ուսումնառության արդյունքները՝

Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց հետո սովորողը՝

1. Կհասկանա WORD ծրագրի նշանակությունը, կկարողանա բացատրել ծրագրի կառուցվածքը, կկարողանա օգտագործել New, Open, Close գործիքները, կկարողանա տեղաշարժել Տեքստային Ցուցիչը տեքստի մեջ, կկարողանա փակել WORD ծրագիրը:
2. Կկարողանա կատարել տեքստային փաստաթղթի մուտքագրման, խմբագրման, ֆորմատավորման տարրական գործողություններ:
3. Կկարողանա պահպանել փաստաթուղթը:
4. Կկարողանա կազմել և խմբագրել աղյուսակներ:
5. Կկարողանա տեքստային փաստաթղթերում ներդնել գրաֆիկական օբյեկտներ, դրանց հետ կատարել տարրական խմբագրման գործողություններ:
6. Կկարողանա տպագրել փաստաթուղթը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. WORD ԾՐԱԳԻՐ (ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ)

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ

- *իմանալ* Microsoft Word ծրագրի պատուհանի կառուցվածքը
- *բացել* նոր փաստաթուղթ
- ստեղնաշարի օգնությամբ *մուտքագրել*
- *տեղաշարժել* Տեքստային Ցուցիչը տեքստի մեջ
- *կատարել* տարրական ուղղումներ տեքստում
- *փակել* փաստաթուղթը
- *բացել* առկա փաստաթուղթը
- *իմանալ* Zoom գործիքի հնարավորությունները

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

1. Սովորողը բացում է Word ծրագիրը և բանավոր ներկայացնում նրա կառուցվածքը:
2. Սովորողին մուտքագրելու համար տրվում է 2-3 պարբերություններից բաղկացած, ամենաշատը 100 բառ, թվանշաններ և սիմվոլներ պարունակող տեքստ: Սովորողը պետք է բացի նոր փաստաթուղթ, կատարի մուտքագրումը և պահպանի այն նախօրոք առաջարկված տեղում:
3. Սովորողը բացում է իր հավաքած և պահպանած փաստաթուղթը ու ցուցադրում է ստեղնաշարով Տեքստային ցուցիչի տեղաշարժման հնարավորությունները:
4. Սովորողը ցուցադրում է փաստաթղթի և Word ծրագրի փակման ձևերը:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական համապատասխան գրականություն, համկարգիչներ և օժանդակ տեխնիկական միջոցներ, կիրառվող ծրագրային փաթեթներ:

ԴԱՏՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇՆԱԿՈՐԿԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում՝ 1 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 10 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. ՏԵՔՍՏԵՐԻ ՏԱՐՐԱԿԱՆ ՖՈՐՄԱՏԱՎՈՐՈՒՄ

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ

- *պատրաստել* Word ծրագիրը հայերեն և օտար լեզվով տեքստ մուտքագրելու համար
- *նշել* բառերը և տեքստային հատվածները
- *կատարել* մուտքագրված տեքստի պարզագույն *ֆորմատավորում*
- *կատարել* տողերի հավասարեցում
- *փոխել* միջտողային տարածությունները
- *փոխել* տեքստի գույնը Font Color գործիքով

- *փոխել* տեքստի գունային ֆոնը Highlight գործիքով
- *փոխել* պարբերության խորությունները լուսանցքներից
- *չեղյալ հայտարարել* (հրաժարվել) ֆորմատավորման կատարված գործողությունները
- *վերականգնել* ֆորմատավորման չեղյալ հայտարարված գործողությունները
- *կրկնել* ֆորմատավորման վերջին գործողությունը
- Մենյուի File\Page Setup հրամանի օգնությամբ
  - փոխել լուսանցքների խորությունները Top, Bottom, Left, Right թվային դաշտերի օգնությամբ
  - ընտրել էջի ուղղաձիգ (Portrait) կամ հորիզոնական (Landscape) դիրքերը
  - ընտրել թղթի չափերը Paper Size ցուցակի օգնությամբ
- *պատճենել* տեքստը
- *տեղափոխել* տեքստը
- *տողադարձել* տեքստը
- *համարակալել* էջերը մենյուի Insert\Page Numbers... հրամանով

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

1. Սովորողին մուտքագրելու համար տրվում է մոտ 50 բառ պարունակող հայերեն տեքստ:
2. Սովորողին մուտքագրելու համար տրվում է մոտ 100 բառից կազմված` հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն բառեր պարունակող, թվանշաններով և տարբեր սիմվոլներով տեքստ:
3. Սովորողը բացում է նախօրոք պատրաստված փաստաթուղթը և ցուցադրում է մկնիկով և ստեղնաշարով տեքստը նշելու հնարավորությունները:
4. Սովորողին տրվում է տարրական ֆորմատավորումներ պարունակող տպագրված փաստաթղթի օրինակ, որի վրա հասկանալի կերպով բացատրված են օգտագործված ֆորմատավորումները: Սովորողը պետք է համակարգչի մեջ առկա նույն տեքստի չֆորմատավորված տարբերակի վրա կիրառի առաջարկված ֆորմատավորումները:
5. Սովորողը պատրաստի փաստաթղթի օրինակի վրա ցուցադրում է տեքստի պատճենահանման և տեղափոխման գործողությունները:
6. Սովորողը կատարում է տողադարձումներ իրեն տրված պատրաստի փաստաթղթի օրինակի վրա:

ՄԵԹՈՂԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական համապատասխան գրականություն, համկարգիչներ և օժանդակ տեխնիկական միջոցներ, կիրառվող ծրագրային փաթեթներ:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇՆԱԿՈՐԿԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում`	1 ժամ
Գործնական պարապմունք`	12 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. ՓԱՍՏԱԹՂԹԻ ՊԱՀՊԱՆՈՒՄ

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ԶԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

- *իմանալ* փաստաթղթերի պահպանման իմաստը
- *պահպանել* նոր ստեղծված փաստաթուղթը Save As... պատուհանի օգնությամբ
- *իմանալ* փաստաթղթի ընթացիկ պահպանման նշանակությունը, *պահպանել* փաստաթղթում կատարված ընթացիկ ֆորմատավորումները և փոփոխությունները

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

1. Սովորողը պետք է նկարագրի փաստաթղթերի պահպանման իմաստը, բերի տրամաբանական օրինակներ:
2. Սովորողը մուտքագրում է մինչև 50 բառից բաղկացած տեքստ և պահպանում է այն` օգտագործելով Save As... պատուհանը:
3. Սովորողին տրվում է պատրաստի մուտքագրված փաստաթուղթ, որի մեջ նա կատարում է փոփոխություններ: Հանձնարարվում է պահպանել կատարված ընթացիկ փոփոխությունները:

ՄԵԹՈՂԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական համապատասխան գրականություն, համկարգիչներ և օժանդակ տեխնիկական միջոցներ, կիրառվող ծրագրային փաթեթներ:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇՆԱԿՈՐԿԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում`	1 ժամ
Գործնական պարապմունք`	2 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. ԱՐՅՈՒՄԱԿՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ ԵՎ ԽՄԲԱԳՐՈՒՄ

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ԶԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- *պատրաստել* աղյուսակ
- աղյուսակի մեջ *մուտքագրել* տեքստ,
- *կատարել* ուղղումներ ու լրացումներ աղյուսակի մեջ

- *ավելացնել* նոր տողեր և նոր սյուներ աղյուսակի մեջ
- *ջնջել* աղյուսակի տողերը և սյուները
- *փոխել* սյունակի լայնությունը Մկնիկի օգնությամբ
- *փոխել* տողի բարձրությունը Մկնիկի օգնությամբ
- *փոխել* աղյուսակի գծերի գույնը
- *գունավորել* աղյուսակի տողը և սյունը Shading Color գործիքով

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

1. Սովորողին տրվում է աղյուսակի տպագրված օրինակ: Սովորողը պետք է պատրաստի աղյուսակը առաջարկված ձևով, մուտքագրի տեքստը, ֆորմատավորի աղյուսակը և տպագրի:
2. Սովորողը բացում է նախօրոք պատրաստված աղյուսակը և կատարում է ֆորմատավորման գործողություններ դրա հետ, պահպանում է վերջնական տարբերակը և տպագրում: Գնահատումը կատարվում է տպագրված օրինակի հիման վրա:

ՄԵԹՈՂԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական համապատասխան գրականություն, համկարգիչներ և օժանդակ տեխնիկական միջոցներ, կիրառվող ծրագրային փաթեթներ:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇԵՆԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում`	1 ժամ
Գործնական պարապմունք`	2 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 5. ԳՐԱՖԻԿԱԿԱՆ ԽՄԱԳՐՈՒՄ ԵՎ ՆԿԱՐԱՋԱՐԴՈՒՄ

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ԶԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- *գծագրել* գրաֆիկական օբյեկտներ Draw, Line, Arrow, Rectangle, Oval գործիքներով
- *գծագրել* գրաֆիկական օբյեկտներ` օգտագործելով Autosshapes պատուհանի պատրաստի ձևերը
- *գծագրել* կանոնավոր պատկերներ` օգտագործելով SHIFT ստեղնը
- *ֆորմատավորել* գրաֆիկական օբյեկտները`
  - տեղափոխել դրանք փաստաթղթի տարբեր տարածքներ
  - պատճենել
  - պատել
  - շրջել
  - փոխել չափերը
- *խմբավորել* գրաֆիկական օբյեկտները
- *հավասարեցնել* գրաֆիկական օբյեկտները իրար նկատմամբ
- *գծագրել* տեքստային բլոկներ
- *գունավորել* գրաֆիկական օբյեկտները Fill Color գործիքով
- *երանգավորել* գրաֆիկական օբյեկտները Fill Color գործիքի Fill Effect.s... հրամանով
- *ստվերավորել* գրաֆիկական օբյեկտները Shadow Style գործիքով

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

1. Սովորողին տրվում է երկրաչափական պատկերներ պարունակող փաստաթղթի տպագրված օրինակը: Սովորողը պետք է պատրաստի այդ փաստաթուղթը և տպագրի: Գնահատումը կատարվում է բնօրինակի և տպագրված օրինակի համեմատության հիման վրա:
2. Սովորողին տրվում է երկրաչափական պատկերներ պարունակող պատրաստի փաստաթուղթ: Նա այդ փաստաթղթի օրինակի վրա ցուցադրում է պատկերների ֆորմատավորման գործողությունները:

ՄԵԹՈՂԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ: Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական համապատասխան գրականություն, համկարգիչներ և օժանդակ տեխնիկական միջոցներ, կիրառվող ծրագրային փաթեթներ:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇԵՆԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում`	1 ժամ
Գործնական պարապմունք`	3 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 6. ՓԱՍՏԱԹՂԹԻ ՏՊԱԳՐՈՒՄ

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ԶԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

- *իմանալ* Նախադիտման (Print Preview) ռեժիմի նշանակությունը
- Նախադիտման ռեժիմում *թերթել* փաստաթուղթը
- *իմանալ* Print պատուհանի ֆունկցիաները
- *տպագրել* փաստաթուղթը

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

1. Սովորողին հանձնարարվում է բացել նախօրոք պատրաստված որևէ տեքստային փաստաթուղթ և տպագրել այն:

2. Սովորողին հանձնարարվում է բացել նախօրոք պատրաստված որևէ տեքստային փաստաթուղթ և դրա օրինակի վրա բացատրել Print պատուհանի ֆունկցիաները:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՈՇՍՈՒՐՄՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ մասնագիտական համապատասխան գրականություն, համկարգիչներ և օժանդակ տեխնիկական միջոցներ, կիրառվող ծրագրային փաթեթեր:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇՆԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում` 1 ժամ

Գործնական պարապմունք` 1 ժամ

ՍՈՂՈՒԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՎՏՈՍՈՐԲԻԱՅԻՆ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ ՄԱՍԻՆ ՀՀ ՕՐԵՆՔԻ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒՅԹՆԵՐԸ, ԿԱՐՈՐԴԻ ԻՐԱԿՈՒՆՔՆԵՐԸ ԵՎ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ»

Մոդուլի դասիչը՝ ՏՄՇԱԿ – 3 – 08 – 001

Դասընթացի մատուցման ձևը

Տեսական ուսուցում՝ 24 ժամ

Գործնական պարապմունքներ՝ 30 ժամ

Մոդուլի նպատակը՝

Սովորողին ծանոթացնել ավտոմոբիլային տրանսպորտի մասին օրենքի հիմնական հասկացություններին, ավտոմոբիլային տրանսպորտի բնագավառում պետական կարգավորմանը և կառավարմանը, ավտոմոբիլային տրանսպորտով ուղևորների, ուղեբեռի և բեռների փոխադրումների կազմակերպմանը, փոխադրողի և պատվիրատուի իրավունքները, պարտականությունները, պատասխանատվությունը, փոխադրումների անվտանգությանը ներկայացվող պահանջները՝ այդ թվում ավտովարորդներին ներկայացվող պահանջները, վարորդի իրավունքները և պարտականությունները:

Մուտքային պահանջներ՝ Չկան

Ուսումնառության արդյունքները՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո սովորողը պետք է

1. Իմանա ավտոմոբիլային տրանսպորտի մասին ՀՀ օրենքի հիմնական հասկացությունների մեկնաբանությունը:
2. Գիտենա ավտոմոբիլային բնագավառում պետական կարգավորման և կառավարման հիմնադրույթները:
3. Գիտենա ավտոմոբիլային տրանսպորտով ուղևորների, ուղեբեռի և բեռների փոխադրումների կազմակերպման սկզբունքները և հիմնադրույթները:
4. Գիտենա փոխադրողի և պատվիրատուի հիմնական իրավունքները, պարտականությունները և պատասխանատվությունը:
5. Գիտենա փոխադրումների անվտանգությանը ներկայացվող հիմնական պահանջները:
6. Գիտենա վարորդին ներկայացվող պահանջները, հիմնական իրավունքները և պարտականությունները:

Գնահատման կարգը՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Իմանալ ավտոմոբիլային տրանսպորտի մասին ՀՀ օրենքի հիմնական հասկացությունների մեկնաբանությունը:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

1. Ճիշտ է մեկնաբանում օրենքի կարգավորման առարկան և գործողության ոլորտը:
2. Ճիշտ է մեկնաբանում ավտոմոբիլային տրանսպորտ, ավտոմոբիլային տրանսպորտի բնագավառ, ավտոտրանսպորտային գործունեության հասկացությունները:
3. Ճիշտ է մեկնաբանում ավտոտրանսպորտային գործունեության մասնակից, ավտոմոբիլային տրանսպորտի օբյեկտ, ընդհանուր օգտագործման ավտոմոբիլային տրանսպորտ, ավտոտրանսպորտային միջոց, շարժակազմ հասկացությունները:
4. Ճիշտ է մեկնաբանում ավտոկայարան և ավտոկայարան երթակարգավորման կետ տերմինները:
5. Ճիշտ է մեկնաբանում ավտոբուս, թեթև մարդատար ավտոմոբիլ, մարդատար տաքսի ավտոմոբիլ, երթուղային ավտոբուս, երթուղային տաքսի հասկացությունները:
6. Ճիշտ է մեկնաբանում փոխադրումների տեսակները:
7. Ճիշտ է մեկնաբանում ապրանքատրանսպորտային բեռնագիր, ճանապարհային թերթիկ, երթուղային թերթիկ հասկացությունները:
8. Ճիշտ է մեկնաբանում ավտոմոբիլային տրանսպորտի շարժակազմի տեխնիկական շահա-գործում, տեխնիկական սպասարկումներ, նորոգումներ հասկացությունները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է գրավոր թեստերի պատասխանների արդյունքի հիման վրա: Թեստում կառաջադրվեն առնվազն 8 հարցեր, «Ավտոմոբիլային տրանսպորտի մասին»: ՀՀ օրենքի հիմնական հասկացությունների վերաբերյալ, 3 պատասխանով, որոնցից մեկը ճիշտ է: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի

դրական, եթե հարցերին տրվել են առնվազն 6 ձիշտ պատասխաններ: Իսկ մնացած պատասխաններում կարող են լինել որոշ ոչ էական սխալներ:

ՄԵԹՈՂԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ «Ավտոմոբիլային տրանսպորտի մասին» ՀՀ օրենքը, մասնագիտական համապատասխան գրականություն:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇՆԱԿՈՐԿԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 8 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Գիտենալ ավտոմոբիլային տրանսպորտի բնագավառում պետական կարգավորման և կառավարման հիմնադրույթները:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

1. Ճիշտ է մեկնաբանում ընդհանուր օգտագործման ավտոմոբիլային տրանսպորտի բնագավառում պետական կարգավորման նպատակները:
2. Ճիշտ է ներկայացնում պետական կարգավորման ձևերը ավտոմոբիլային տրանսպորտի բնագավառում:
3. Ճիշտ է մեկնաբանում ավտոմոբիլային տրանսպորտի բնագավառի պետական կառավարումը:
4. Ճիշտ է մեկնաբանում ավտոմոբիլային տրանսպորտով միջպետական փոխադրումները:
5. Ճիշտ է մեկնաբանում լիցենզավորումը և ապահովագրությունը ավտոմոբիլային տրանսպորտում:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է գրավոր թեստերի պատասխանների արդյունքի հիման վրա: Թեստում կառաջադրվեն առնվազն 8 հարցեր, ավտոմոբիլային տրանսպորտի բնագավառում: պետական կարգավորման և կառավարման հիմնադրույթների վերաբերյալ 3 պատասխաններով, որոնցից 1-ը ճիշտ է: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե հարցերին տրվել են առնվազն 6 ձիշտ պատասխաններ: Իսկ մնացած պատասխաններում կարող են լինել որոշ ոչ էական սխալներ:

ՄԵԹՈՂԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ «Ավտոմոբիլային տրանսպորտի մասին» ՀՀ օրենքը, մասնագիտական համապատասխան գրականություն:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇՆԱԿՈՐԿԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 4 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Գիտենալ ավտոմոբիլային տրանսպորտով ուղևորների, ուղեբեռի և բեռների փոխադրումների կազմակերպման սկզբունքները և հիմնադրույթները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

1. Գիտենա ուղևորների և ուղեբեռի փոխադրումների կազմակերպման հիմնադրույթները:
2. Գիտենա կանոնավոր ուղևորափոխադրումների կազմակերպման հիմնական պահանջները:
3. Գիտենա ավտոբուսային կանոնավոր փոխադրումների սպասարկող ավտոտրանսպորտային միջոցներին ներկայացվող ընդհանուր պահանջները:
4. Գիտենա ուղևորների և ուղեբեռի կանոնավոր փոխադրումների կազմակերպման հիմնադրույթները:
5. Գիտենա մարդատար-տաքսի ավտոմոբիլներով ուղևորների փոխադրումների կազմակերպման հիմնադրույթները:
6. Գիտենա բեռնափոխադրումների կազմակերպման հիմնադրույթները և հիմնական պահանջները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է գրավոր թեստերի պատասխանների արդյունքի հիման վրա: Թեստում կառաջադրվեն ավտոմոբիլային տրանսպորտով ուղևորների, ուղեբեռի և բեռների, փոխադրումների կազմակերպման սկզբունքների հիմնադրույթների վերաբերյալ, 3 պատասխաններով, որոնցից 1-ը ճիշտ է: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե հարցերին տրվել են առնվազն 6 ձիշտ պատասխաններ: Իսկ մնացած պատասխաններում կարող են լինել որոշ ոչ էական սխալներ:

ՄԵԹՈՂԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ «Ավտոմոբիլային տրանսպորտի մասին» ՀՀ օրենքը, մասնագիտական համապատասխան գրականություն:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇՆԱԿՈՐԿԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 6 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Գիտենալ փոխադրողի և պատվիրատուի հիմնական իրավունքները, պարտականությունները և պատասխանատվությունը

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

1. Գիտենալ փոխադրողի իրավունքները:
2. Գիտենալ փոխադրողի պարտականությունները:
3. Գիտենալ կանոնավոր ուղևորափոխադրումներ իրականացնող փոխադրողի հիմնական պարտականությունները:
4. Գիտենալ ուղևորների նստեցման ժամանակ տաքսու վարորդի պարտականությունները:
5. Գիտենալ ուղևորների հիմնական իրավունքները և պարտականությունները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով, փոխադրողի և պատվիրատուի հիմնական իրավունքների պարտականությունների և պատասխանատվության վերաբերյալ: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե տրվել են հիմնավորված և ճիշտ պատասխաններ:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ «Ավտոմոբիլային տրանսպորտի մասին» ՀՀ օրենքը, մասնագիտական համապատասխան գրականություն:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇՆԱԿՈՐԿԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում` 4 ժամ

Գործնական պարապմունք` 6 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 5. Գիտենալ ավտոմոբիլային տրանսպորտով փոխադրումների անվտանգությանը ներկայացվող հիմնական պահանջները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

1. Գիտենալ ավտոտրանսպորտային միջոցների անվտանգությանը ներկայացվող հիմնական պահանջները:
2. Գիտենալ փոխադրումների անվտանգությանը ներկայացվող հիմնական պահանջները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով, սովորողին կառաջադրվեն առնվազն 3 հարցեր, փոխադրումների անվտանգությանը ներկայացնող հիմնական պահանջների վերաբերյալ: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե տրվել են հիմնավորված և ճիշտ պատասխաններ:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ «Ավտոմոբիլային տրանսպորտի մասին» ՀՀ օրենքը, մասնագիտական համապատասխան գրականություն:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇՆԱԿՈՐԿԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում` 4 ժամ

Գործնական պարապմունք` 4 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 6. Գիտենալ վարորդին ներկայացվող պահանջները, հիմնական իրավունքները և պարտականությունները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

1. Գիտենալ համապատասխան ավտոտրանսպորտային միջոց վարելու անհրաժեշտ որակավորումը:
2. Գիտենալ ընդհանուր օգտագործման ավտոմոբիլային տրանսպորտով փոխադրումներ իրականացնելու դեպքում ավտովարորդի անհրաժեշտ որակավորումը:
3. Գիտենալ օրվա ընթացքում ավտովարորդի կողմից ավտոմոբիլի վարման առավելագույն տևողությունը:
4. Գիտենալ ավտոմոբիլի վարման առավելագույն տևողությունը շաբաթվա ընթացքում:
5. Գիտենալ ավտովարորդի ամենօրյա հանգստի ժամանակը:
6. Գիտենալ առանց ընդմիջման ընդհանուր օգտագործման ավտոտրանսպորտային միջոցի վարման առավելագույն ժամանակը:
7. Գիտենալ վարորդի հիմնական իրավունքները և պարտականությունները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով, սովորողին կառաջադրվեն առնվազն 3 հարցեր, վարորդին ներկայացվող պահանջների հիմնական իրավունքների և պարտականությունների վերաբերյալ: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե տրվել են հիմնավորված և ճիշտ պատասխաններ:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ «Ավտոմոբիլային տրանսպորտի մասին» ՀՀ օրենքը, մասնագիտական համապատասխան գրականություն:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇՆԱԿՈՐԿԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում` 4 ժամ

Գործնական պարապմունք` 2 ժամ

ՍՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՎՏՈՄԵՔԵՆԱՅԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ»

Մոդուլի դասիչը՝
Մոդուլի տևողությունը՝

ՏՄՇԱՎ – 3 – 08 - 002

Տեսական ուսուցում՝ 48 ժամ
Գործնական պարապմունքներ՝ 76 ժամ
Մոդուլի նպատակը՝

Այս մոդուլը նախատեսված է սովորողի մոտ ավտոմոբիլների շարժիչների, ընթացքային մասերի և թափքերի կառուցվածքների և կառուցվածքային առանձնահատկությունների վերաբերյալ հմտություններ և կիրառական գիտելիքներ զարգացնելու համար: Մոդուլը անհրաժեշտ կլինի ինչպես անձնական ավտոմեքենաներ շահագործող անձանց, այնպես էլ վարձու աշխատող ավտոմեքենայի վարորդներին:

Մուտքային պահանջները՝ Զկան
Ուսումնառության արդյունքները.

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո սովորողը պետք է:

1. Իմանա ավտոմեքենայի դերը, որպես տնտեսության կարևոր բաղկացուցիչ օղակ: Ավտոմեքենան բեռնափոխադրումների և ուղևորափոխադրումների իրականացման արդյունավետ միջոց:
2. Իմանա ավտոմեքենայի ընդհանուր կառուցվածքը և նրա հիմնական մասերի նշանակությունը:
3. Իմանա ավտոմոբիլային ներքին այրման շարժիչների տեսակները, կառուցվածքային առանձնահատկությունները և կարողանա գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բացատրի շարժիչի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները:
4. Իմանա ավտոմոբիլի շարժահաղորդակների տեսակները, կառուցվածքը, աշխատանքի առանձնահատկությունները և կարողանա գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բացատրի շարժահաղորդակի ազդեցատների, մեխանիզմների տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները և կարողանա գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բնութագրի շարժահաղորդակի հիմնական անսարքությունները:
5. Իմանա դեկային վարման և արգելակային համակարգերի տեսակները, կառուցվածքային առանձնահատկությունները և կարողանա գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բացատրի դեկային վարման և արգելակային համակարգերի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները և կարողանա գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բնութագրի դեկային վարման և արգելակային համակարգերի հիմնական անսարքությունները:
6. Իմանա կախոցների տեսակները, կառուցվածքային առանձնահատկությունները և կարողանա գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բացատրի կախոցի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները և կարողանա գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բնութագրի կախոցի հիմնական անսարքությունները:
7. Իմանա թափքերի տեսակները, կառուցվածքային առանձնահատկությունները և կարողանա գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բացատրի թափքի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները և կարողանա գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները, բնութագրի թափքի հիմնական անսարքությունները:
8. Իմանա անիվների և դողերի կառուցվածքային առանձնահատկությունները և կարողանա գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները:

Գնահատման կարգը՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

Արդյունք 1. Իմանալ ավտոմեքենայի դերն ու նշանակությունը շուկայական տնտեսության պայմաններում:

Կատարման չափանիշներ

1. Ճիշտ է ներկայացնում ավտոմեքենայի դերը, որպես ուղևորափոխադրումների և բեռնափոխադրումների արդյունավետության բարձրացման կարևոր միջոց,
2. Ճիշտ է բացատրում ավտոմեքենայի ընդհանուր կառուցվածքը և հիմնական մասերի նշանակությունը,
3. Ճիշտ է ներկայացնում ավտոմեքենաշինության զարգացման պատմական փուլերը,

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով, սովորողին կառաջադրվեն առնվազն 3 հարցեր ավտոմեքենայի դերի և ավտոմեքենաշինության զարգացման փուլերի վերաբերյալ: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե տրվել են հիմնավորված և ճիշտ պատասխաններ:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական գրականություն, ավտոմոբիլային տրանսպորտի վերաբերյալ տեղեկատուներ, մասնագիտական ամսագրեր, տեսաֆիլմեր, դիտակտիկ նյութեր:

ԴԱՍԵՆՔԱՑԻ ԵՐԱՇԵՆԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ
Գործնական պարապմունք՝ 4 ժամ

Արդյունք 2. Իմանալ ավտոմեքենայի ընդհանուր կառուցվածքը և նրա հիմնական մասերի նշանակությունը:

Կատարման չափանիշը.

1. Ճիշտ է բացատրում ավտոմեքենայի ընդհանուր կառուցվածքը:
2. Ճիշտ է բացատրում ավտոմեքենայի հիմնական մասերի նշանակությունը:
3. Ճիշտ է բացատրում ավտոմեքենայի հիմնական մասերի փոխադարձ կապը և փոխազդեցությունը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանի հիման վրա:

Սովորողին կառաջադրվի առնվազն 6 հարցեր ավտոմեքենայի ընդհանուր կառուցվածքի և հիմնական մասերի նշանակության վերաբերյալ: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե հարցերի առնվազն 80%-ին տրվել են ճիշտ պատասխաններ: Մնացած հարցերի պատասխաններում կարող են թույլ տրվել որոշ ոչ էական սխալներ:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական համապատասխան գրականություն, տեսաֆիլմեր, դիտակտիկ նյութեր, ավտոմեքենաների ագրեգատների, մեխանիզմների մոդելներ և ստենդներ:

ԴԱՍԵՆՔԱՑԻ ԵՐԱՇԵՆԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում՝ 2 ժամ
Գործնական պարապմունք՝ 4 ժամ

Արդյունք 3. Իմանալ ավտոմոբիլային ներքին այրման շարժիչների տեսակները, կառուցվածքային առանձնահատկությունները և կարողանալ գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բացատրել շարժիչի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները:

Կատարման չափանիշներ

1. Ճիշտ է բացատրում կարբյուրատորային, դիզելային և վառելանյութի ներարկումով շարժիչների աշխատանքի առանձնահատկությունները:
2. Ճիշտ է բացատրում ավտոմոբիլային ներքին այրման շարժիչների ընդհանուր կառուցվածքը:
3. Ճիշտ է ներկայացնում շուռտվիկ շարժաթևային մեխանիզմի շարժական և անշարժ մեքենամասերից յուրաքանչյուրի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը:
4. Ճիշտ է ներկայացնում գազաբաշխիչ մեխանիզմի նշանակությունը:
5. Ճիշտ է ներկայացնում փականային գազաբաշխիչ մեխանիզմի մեքենամասերից յուրաքանչյուրի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը:
6. Ճիշտ է ներկայացնում հովացման համակարգի նշանակությունը:
7. Ճիշտ է ներկայացնում հեղուկային և օդային հովացման համակարգերից յուրաքանչյուրի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը:
8. Ճիշտ է ներկայացնում յուղման համակարգի նշանակությունը:
9. Ճիշտ է ներկայացնում մեքենամասերի յուղման առանձնահատկությունները:
10. Ճիշտ է ներկայացնում յուղման համակարգի յուրաքանչյուր մասի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը:
11. Ճիշտ է ներկայացնում սնման համակարգի նշանակությունը:
12. Ճիշտ է ներկայացնում կարբյուրատորային, դիզելային և վառելիքի ներարկումով սնման համակարգերի կառուցվածքային առանձնահատկությունները:
13. Ճիշտ է ներկայացնում սնման յուրաքանչյուր համակարգի հիմնական մասերի նշանակությունը և դրանց ընդհանուր կառուցվածքը:
14. Ճիշտ է ներկայացնում վառոցքի համակարգի նշանակությունը:
15. Ճիշտ է ներկայացնում վառոցքի համակարգի հիմնական մասերից յուրաքանչյուրի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը:
16. Ճիշտ է ներկայացնում շարժիչի մեխանիզմների և համակարգերի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները:
17. Ճիշտ է ներկայացնում շարժիչի աշխատանքի ընթացքում առաջացող հիմնական անսարքությունները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանի հիման վրա:

Սովորողին կառաջադրվի առնվազն 12 հարցեր շարժիչի ընդհանուր կառուցվածքի, մեխանիզմների և համակարգերի նշանակության, կառուցվածքի և տեխնիկական սպասարկման վերաբերյալ: Արդյունքի ձեռք բերումը բավարար կհամարվի, եթե հարցերի առնվազն 80%-ին տրվել են ճիշտ պատասխաններ, իսկ մնացած հարցերի պատասխաններում կարող են թույլ տրվել որոշ ոչ էական սխալներ:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ ավտոմոբիլային շարժիչների ստենդներ, մոդելներ, պլակատներ, առանձին մեխանիզմների և համակարգերի ստենդներ, տեսաֆիլմեր, մեխանիզմների և համակարգերի մոդելներ, ուսումնական համապատասխան գրականություն:

ԴԱՍԵՆՅԱՑԻ ԵՐԱՇԵՆԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում՝ 12 ժամ
Գործնական պարապմունք՝ 10 ժամ

Արդյունք 4. Իմանալ ավտոմեքենայի շարժահաղորդակների տեսակները, կառուցվածքը, աշխատանքի առանձնահատկությունները և կարողանալ գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բացատրել շարժահաղորդակի ազդեցատների, մեխանիզմների տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները և կարողանալ գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բնութագրել շարժահաղորդակի հիմնական անսարքությունները:
Կատարման չափանիշներ

1. Ճիշտ է բացատրում շարժահաղորդակի նշանակությունը և տեսակները:
2. Ճիշտ է բացատրում կցորդիչի նշանակությունը և տեսակները:
3. Ճիշտ ներկայացնում կցորդիչի յուրաքանչյուր մեքենամասի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը:
4. Ճիշտ է բացատրում փոխանցումների տուփի նշանակությունը և տեսակները:
5. Ճիշտ է ներկայացնում աստիճանավոր և անաստիճան փոխանցման տուփերի հիմնական մեքենամասերի (մասերի) նշանակություն և ընդհանուր կառուցվածքը:
6. Ճիշտ է բացատրում կարդանային փոխանցման նշանակությունը և տեսակները:
7. Ճիշտ է ներկայացնում հավասար և անհավասար անկյունային արագության կարդանային փոխանցումների յուրաքանչյուր մեքենամասի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը:
8. Ճիշտ է բացատրում բաշխիչ տուփի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը:
9. Ճիշտ է ներկայացնում բաշխիչ տուփի յուրաքանչյուր մեքենամասի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը:
10. Ճիշտ է բացատրում տանող կամրջակի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը:
11. Ճիշտ է ներկայացնում տանող կամրջակի յուրաքանչյուր մասի (մեքենամասի) նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը:
12. Ճիշտ է բացատրում առջևի տանող և ղեկավարվող անիվների հաղորդակների կառուցվածքային առանձնահատկությունները:
13. Ճիշտ է ներկայացնում շարժահաղորդակի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները:
14. Ճիշտ է ներկայացնում շարժահաղորդակի աշխատանքի ընթացքում առաջացող հիմնական անսարքությունները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանների հիման վրա:

Սովորողին կառաջադրվեն առնվազն 10 հարցեր՝ ղեկային վարման և արգելակային համակարգերի, տեսակների, կառուցվածքի, տեխնիկական սպասարկման աշխատանքների և հիմնական անսարքությունների վերաբերյալ:

Արդյունքի ձեռք բերումը դրական կհամարվի, եթե հարցերի առնվազն 80%-ին ճիշտ պատասխաններ տրվեն, իսկ մնացած հարցերի պատասխաններում կարող են թույլ տրվել որոշ ոչ էական սխալներ կառուցվածքային առանձնահատկությունների վերաբերյալ:

ՄԵԹՈՂԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՈՇՍՈՒՐՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ ղեկային վարման և արգելակային համակարգերի ստենդներ, մոդելներ, պլակատներ, ուսումնական համապատասխան գրականություն, տեսաֆիլմեր, առանձին ազդեցատների, մեխանիզմների և մեքենամասերի նմուշներ, ինչպես շահագործման համար պիտանի, այնպես էլ ոչ պիտանի:

ԴԱՍԵՆՅԱՑԻ ԵՐԱՇԵՆԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում՝ 12 ժամ
Գործնական պարապմունք՝ 18 ժամ

Արդյունք 5. Իմանալ ղեկային վարման և արգելակային համակարգերի տեսակները, կառուցվածքային առանձնահատկությունները և կարողանալ գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բացատրել ղեկային վարման և արգելակային համակարգերի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները և կարողանալ գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բնութագրել ղեկային վարման և արգելակային համակարգերի հիմնական անսարքությունները:
Կատարման չափանիշներ

1. Ճիշտ է բացատրում ղեկային վարման նշանակությունը, ընդհանուր կառուցվածքը:
2. Ճիշտ է ներկայացնում ղեկային մեխանիզմի, նշանակություն, տեսակներ և թվարկում հիմնական մեքենամասերը:
3. Ճիշտ է ներկայացնում ղեկային մեխանիզմի յուրաքանչյուր մեքենամասի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը:
4. Ճիշտ է ներկայացնում ղեկային շարժաբերի նշանակությունը, տեսակները, թվարկում հիմնական մեքենամասերը:
5. Ճիշտ է ներկայացնում ղեկային շարժաբերի յուրաքանչյուր հիմնական մեքենամասի, նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը:
6. Ճիշտ է ներկայացնում արգելակային համակարգի նշանակությունը, ընդհանուր կառուցվածքը, տեսակները:

7. Ճիշտ է ներկայացնում արգելակային մեխանիզմի նշանակությունը:
8. Ճիշտ է ներկայացնում թմբուկային և սկավառակային արգելակային մեխանիզմների յուրա-քանչյուր մեքենամասի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը:
9. Ճիշտ է ներկայացնում արգելակային հաղորդակի տեսակները և կառուցվածքային առանձնահատկությունները:
10. Ճիշտ է ներկայացնում հիդրավլիկ արգելակային հաղորդակի հիմնական մասերի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը:
11. Ճիշտ է ներկայացնում պնևմատիկ արգելակային հաղորդակի հիմնական մասերի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը:
12. Ճիշտ է ներկայացնում դեկային վարման տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները և աշխատանքի ընթացքում առաջացող հիմնական անսարքությունները:
13. Ճիշտ է ներկայացնում արգելակային համակարգի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները և աշխատանքի ընթացքում առաջացող հիմնական անսարքությունները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանների հիման վրա:

Սովորողին կառաջադրվեն առնվազն 10 հարցեր՝ դեկային վարման և արգելակային համակարգերի, տեսակների, կառուցվածքի, աշխատանքի առանձնահատկությունների, տեխնիկական սպասարկման աշխատանքների և հիմնական անսարքությունների վերաբերյալ:

Արդյունքի յուրացումը դրական կհամարվի, եթե հարցերի առնվազն 80%-ին տրվել են ճիշտ պատասխաններ, իսկ մնացած հարցերի պատասխաններում կարող են թույլ տրվել որոշ ոչ էական սխալներ կառուցվածքային առանձնահատկությունների վերաբերյալ:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ դեկային վարման և արգելակային համակարգերի ստենդներ, մոդելներ, պլակատներ, ուսումնական գրականություն, տեսաֆիլմեր, առանձին ազդեցատների մեխանիզմների և մեքենամասերի նմուշներ, ինչպես շահագործման համար պիտանի, այնպես էլ ոչ պիտանի:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇԵՆԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում`	8 ժամ
Գործնական պարապմունք`	14 ժամ

Արդյունքը 6. Իմանալ կախոցքների տեսակները, կառուցվածքային առանձնահատկությունները և կարողանալ գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բացատրել կախոցքի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները և կարողանալ գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բնութագրել կախոցքի հիմնական անսարքությունները:

Կատարման չափանիշներ

1. Ճիշտ է բացատրում կախոցքների նշանակությունը, տեսակները:
2. Ճիշտ է ներկայացնում կախյալ կախոցքի ընդհանուր կառուցվածքը և թվարկում հիմնական մասերը:
3. Ճիշտ է ներկայացնում կախյալ կախոցքի յուրաքանչյուր մեքենամասի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը:
4. Ճիշտ է ներկայացնում անկախ կախոցքի ընդհանուր կառուցվածքը և թվարկում հիմնական մասերը:
5. Ճիշտ է ներկայացնում անկախ կախոցքի յուրաքանչյուր մասի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը:
6. Ճիշտ է ներկայացնում կախոցքի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները:
7. Ճիշտ է ներկայացնում կախոցքի աշխատանքի ընթացքում առաջացող հիմնական անսարքությունները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանների հիման վրա:

Սովորողին կառաջադրվի առնվազն 5 հարց կախոցքների նշանակության, տեսակների, ընդհանուր կառուցվածքի, տեխնիկական սպասարկման աշխատանքների և հիմնական անսարքությունների վերաբերյալ:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե հարցերի առնվազն 80%-ին տրվեն ճիշտ պատասխաններ, իսկ մնացած հարցերի պատասխաններում կարող են թույլ տրվել որոշ ոչ էական սխալներ կառուցվածքային առանձնահատկությունների վերաբերյալ:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ կախոցքների տարբեր տեսակների ստենդներ, մոդելներ, պլակատներ, ուսումնական համապատասխան գրականություն, առանձին հանգույցների, մասերի մոդելներ և իրական նմուշներ, անհրաժեշտության դեպքում նաև տեսաֆիլմեր:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇԵՆԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում`	6 ժամ
Գործնական պարապմունք`	12 ժամ

Արդյունքը 7 Իմանալ թափքերի տեսակները, կառուցվածքային առանձնահատկությունները և կարողանալ գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բացատրել թափքի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները և կարողանալ գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները, բնութագրել թափքի հիմնական անսարքությունները:

Կատարման չափանիշներ

- 1. Ճիշտ է բացատրում թափքերի նշանակությունը, տեսակները:
- 2. Ճիշտ է ներկայացնում թափքերի ընդհանուր կառուցվածքը:
- 3. Ճիշտ է ներկայացնում շրջանակի և թափքի հիմնական մասերից յուրաքանչյուր նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը:
- 4. Ճիշտ է ներկայացնում թափքերի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները:
- 5. Ճիշտ է ներկայացնում թափքերի հիմնական անսարքությունները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանների հիման վրա:

Սովորողին առաջադրվելու են 4 հարցեր՝ ավտոմեքենաների թափքերի նշանակության, տեսակների, ընդհանուր կառուցվածքի, տեխնիկական սպասարկման աշխատանքների և հիմնական անսարքությունների վերաբերյալ:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե հարցերի առնվազն 80%-ին տրվեն ճիշտ պատասխաններ: Իսկ մնացած հարցերի պատասխաններում կարող են թույլ տրվել որոշ ոչ էական սխալներ:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ ավտոմեքենաների թափքերի տարբեր տեսակների մոդելներ, պլակատներ, առանձին մասերի մոդելներ և իրական մուշներ, ուսումնական համապատասխան գրականություն:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇԵՆԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում`	4	ժամ
Գործնական պարապմունք`	8	ժամ

Արդյունքը 8 Իմանալ անիվների և դողերի կառուցվածքային առանձնահատկությունները և կարողանալ գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները:

Կատարման չափանիշներ

- 1. Ճիշտ է բացատրում անիվների և դողերի կառուցվածքը և թվարկում մեքենամասերը:
- 2. Ճիշտ է ներկայացնում անիվների յուրաքաբջյուր մեքենամասի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը:
- 3. Ճիշտ է ներկայացնում անիվների և դողերի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները:
- 4. Ճիշտ է ներկայացնում ավտոմեքենայի շահագործման ընթացքում անիվների և դողերի հիմնական անսարքությունները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանների հիման վրա:

Սովորողին կառաջադրվեն առնվազն 3 հարցեր անիվների և դողերի ընդհանուր կառուցվածքի, տեխնիկական սպասարկման աշխատանքների և հիմնական անսարքությունների վերաբերյալ:

Արդյունքի յուրացումը կհամարվի դրական, եթե բոլոր հարցերին տրվեն ճիշտ պատասխաններ:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ անիվների և դողերի տարբեր տեսակների մոդելներ, մուշներ, պլակատներ, ուսումնական համապատասխան գրականություն:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇԵՆԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում`	2	ժամ
Գործնական պարապմունք`	6	ժամ

ՍՈՂՈՒԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՎՏՈՄԵՔԵՆԱՅԻ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՍԱՐՔԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐ»

Մոդուլի դասիչը` **ՏՄՇԱԿ – 3 – 08 - 003**

Մոդուլի տևողությունը`	36 ժամ
Տեսական ուսուցում`	12 ժամ
Գործնական պարապմունքներ`	24 ժամ

Մոդուլի նպատակը`

Այս մոդուլը նախատեսված է սովորողին տալ տեսական և գործնական անհրաժեշտ գիտելիքներ ավտոմեքենայի էլեկտրական սարքավորումների ընդհանուր կառուցվածքի, աշխատանքի և կարգավորումների վերաբերյալ:

Մուտքային պահանջները՝

Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ սովորողը պետք է ուսումնասիրած լինի «ՏՄՇԱՎ- 3 – 08- 002» մոդուլը:

Ուսումնառության արդյունքները՝

Այս մոդուլն յուրացնելուց հետո սովորողը պետք է՝

1. Իմանա ավտոմեքենաների էլեկտրական սարքավորումների նշանակությունը, աշխատանքը, հիմնական կարգավորումները:
2. Հանի և տեղադրի ավտոմեքենայի գեներատորը, կարգավորի շարժափոկի ձգվածությունը:
3. Ստուգի և սպասարկի մարտկոցային կուտակիչները, կարգավորի վառոցքի մոմենտը, լուսավորման և լուսազդանշանային համակարգը:
4. Հայտնաբերի և պարզ եղանակներով վերացնի ավտոմեքենաների էլեկտրասարքավորումների հիմնական անսարքությունները:

Գնահատման կարգը

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովվումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Իմանալ ավտոմեքենաների էլեկտրական սարքավորումների նշանակությունը, աշխատանքը, հիմնական կարգավորումները:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉՓԱՆԻՇԸ՝

1. Ճիշտ է շարադրում էլեկտրական սարքավորումների հիմնական խմբերը՝ հոսանքի աղբյուրներ, վառոցքի համակարգ, լուսավորման և լուսազդանշանային համակարգ, ներկայացնելով դրանց նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը:
2. Ճիշտ է շարադրում էլեկտրական սարքավորումների աշխատանքի սկզբունքները:
3. Ճիշտ է շարադրում էլեկտրական սարքավորումների հիմնական կարգավորման սկզբունքները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանների հիման վրա: Սովորողին կտրվեն առնվազն 5 հարց՝ ավտոմեքենայի էլեկտրական սարքավորումների նշանակության, հիմնական խմբերի, դրանց ընդհանուր կառուցվածքի, աշխատանքի սկզբունքների և հիմնական կարգավորման սկզբունքների վերաբերյալ: Արդյունքի ձեռք բերումը կհամարվի դրական, եթե հարցերի առնվազն 80%-ին տրվեն ճիշտ պատասխաններ, իսկ մնացած հարցերի պատասխաններում կարող են թույլ տրվել որոշ ոչ էական սխալներ:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ ավտոմեքենայի էլեկտրական համակարգերի և սարքավորումների ստենդներ, պլակատներ, սարքավորումների հիմնական խմբերի մոդելներ և նմուշներ, ուսումնական համապատասխան գրականություն, տեսաֆիլմեր:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում՝	4	ժամ
Գործնական պարապմունք՝	4	ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Հանել և տեղադրել ավտոմեքենայի գեներատորը, կարգավորել շարժափոկի ձգվածությունը:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

1. Ճիշտ է շարադրում գեներատորի կառուցվածքը և աշխատանքը:
2. Ճիշտ է հանում և տեղադրում գեներատորը:
3. Ճիշտ է կարգավորում շարժափոկի ձգվածությունը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանների, ինչպես նաև գործնական կատարման հիման վրա: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե սովորողը ճիշտ է հանում և տեղադրում գեներատորը, կարգավորում շարժափոկի ձգվածությունը, անվտանգության տեխնիկայի կանոնների պահպանումով:

Հարցերին բանավոր պատասխանելիս թույլատրվում են որոշ ոչ էական սխալներ:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ գեներատորի մոդելներ և իրական նմուշներ, տեղակայման ստենդներ, անհրաժեշտ սարքավորումների և գործիքների օրինակներ, տեսանյութեր, պլակատներ, համա-պատասխան գրականություն, համապատասխան հրահանգներ:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում՝	2	ժամ
Գործնական պարապմունք՝	4	ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Ստուգել և սպասարկել մարտկոցային կուտակիչները, կարգավորել վառոցքի մոմենտը լուսավորման և

լուսազդանշանային համակարգը:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

1. Ճիշտ է շարադրում մարտկոցային կուտակիչների սպասարկման կարգը:
2. Ճիշտ է ստուգում մարտկոցային կուտակիչների տեխնիկական վիճակը հատուկ գործիքների օգնությամբ:
3. Ճիշտ է շարադրում վառոցքի մոմենտի ազդեցությունը շարժիչի աշխատանքի վրա:
4. Ճիշտ է կարգավորում վառոցքի մոմենտը:
5. Ճիշտ է շարադրում ավտոմեքենայի լուսավորման և լուսազդանշանային համակարգի կառուց-վածքը:
6. Ճիշտ է կարգավորում ավտոմեքենայի լապտերի լույսը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանների, ինչպես նաև գործնական կատարման հիման վրա: Արդյունքի ձեռք բերումը կհամարվի դրական, եթե սովորողը ճիշտ կատարի մարտկոցային կուտակիչների տեխնիկական վիճակի ստուգումը, վառոցքի մոմենտի և լապտերի լույսի կարգավորումը: Բոլոր աշխատանքները պետք է կատարվեն անվտանգության տեխնիկայի կանոնների խիստ պահպանումով: Բանավոր պատասխաններում թույլատրվում են որոշ ոչ էական սխալներ:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ ավտոմեքենայի շարժիչի վառոցքի համակարգի, լուսային և լուսաազդանշանային համակարգերի գործող ստենդներ, գործիքներ և հարմարանքներ, ուսումնական համապատասխան գրականություն, համապատասխան գործիքներ, սարքեր և հարմարանքներ:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇԵՆԱԿՈՐԿԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում`	4	ժամ
Գործնական պարապմունք`	8	ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Հայտնաբերել և պարզ եղանակներով վերացնել ավտոմեքենաների էլեկտրասարքավորումների հիմնական անսարքությունները:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

1. Ճիշտ է շարադրում էլեկտրասարքավորումների հիմնական անսարքությունները,
2. Կարողանում է հայտնաբերել հոսանքի աղբյուրների հիմնական պարզագույն անսարքությունները:
3. Կարողանում է հայտնաբերել վառոցքի համակարգի հիմնական պարզագույն անսարքությունները:
4. Կարողանում է հայտնաբերել լուսավորման և լուսազդանշանային համակարգի հիմնական պարզագույն անսարքությունները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանների, ինչպես նաև գործնական կատարման հիման վրա:

Արդյունքի ձեռք բերումը կհամարվի դրական, եթե անվտանգության տեխնիկայի կանոնների պահպանումով և համապատասխան գործիքների և սարքերի կիրառումով սովորողը կարողանա հայտնաբերել հոսանքի աղբյուրների, վառոցքի համակարգի, լուսավորման և լուսաազդանշանային համակարգերի հիմնական պարզ անսարքությունները:

Բանավոր հարցերին պատասխանելիս թույլատրվում են որոշ ոչ էական սխալներ:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ ավտոմեքենայի էլեկտրական համակարգի գործող ստենդ, վառոցքի համակարգի գործող ստենդ, առանձին մասերի մոդելներ և նմուշներ, պլակատներ, ուսումնական համապատասխան գրականություն, համապատասխան գործիքներ, սարքեր և հարմարանքներ:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇԵՆԱԿՈՐԿԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում`	2	ժամ
Գործնական պարապմունք`	8	ժամ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՅԻՆ ԵՐԹԵՎԵԿՈՒԹՅԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐ»

Մոդուլի դասիչը` **ՏՄՇԱԿ – 3 – 08 - 004**

Մոդուլի տևողությունը` **112 ժամ**

Տեսական ուսուցում` **40 ժամ**

Գործնական պարապմունքներ` **72 ժամ**

Մոդուլի նպատակը`

Ավարտելով այս մոդուլը սովորողը, համաձայն երթևեկության անվտանգության ապահովման մասին ՀՀ օրենքի, ձեռք կբերի ՀՀ-ում գործող ճանապարհային երթևեկության կանոնների վերաբերյալ տեսական և կիրառական գիտելիքներ,:

Մուտքային պահանջները` **Չկան**

Ուսումնառության արդյունքները`

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո սովորողը պետք է

1. Իմանա «Ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման մասին» ՀՀ օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացությունները:
2. Իմանա Հայաստանի Հանրապետության ճանապարհային երթևեկության կանոնները:
3. Իմանա Ճանապարհային նշանները:
4. Իմանա Ճանապարհային գծանշանները:
5. Իմանա Տրանսպորտային միջոցի ճանաչման նշանները:
6. Իմանա «Ճանապարհային երթևեկության կանոններ»-ի խախտումներից բխող վարչական իրավախախտումները և դրանց համապատասխանող սանկցիաները:

Գնահատման կարգը`

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

Արդյունք 1. Իմանալ «Ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման մասին» ՀՀ օրենքում օգտագործվող

հիմնական հասկացությունները:

Կատարման չափանիշները`

1. Ճիշտ է ընկալում և բացատրում գործող օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացությունները:
2. Ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհային երթևեկության մասնակիցների հիմնական իրավունքներն ու պարտականությունները,
3. Ճիշտ է ներկայացնում տրանսպորտային միջոցների սեփականատիրոջ, վարորդի, հետիոտների և ուղևորների հիմնական պարտականություններն ու իրավունքները` համաձայն ՀՀ կառավարության թիվ 955-Ն որոշման:
4. Ճիշտ է ներկայացնում տրանսպորտային միջոցների դասակարգման և դրանց վարման թույլտվության իրավունքները` համաձայն «Ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման մասին» ՀՀ օրենքի:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանների, ինչպես նաև հարցաթերթիկների պատասխանների արդյունքների միջոցով: Սովորողին կհանձնարարվի հարցաթերթիկներ առնվազն 6 հարցերով, գնահատումը կկատարվի գրավոր կարճ պատասխանների արդյունքով: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե առնվազն 5 հարցերին տրվել են ճիշտ պատասխաններ` ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման մասին ՀՀ օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացությունների երթևեկության մասնակիցների իրավունքների և պարտականությունների, վարորդի, հետիոտների և ուղևորների իրավունքների և պարտականությունների, տրանսպորտային միջոցների դասակարգման վերաբերյալ:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ «Ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման մասին» ՀՀ օրենքը, իրավական համապատասխան ակտերը, ուսումնական համապատասխան գրականություն:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱԾԵՆԱԿՈՐԿԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում`	6	ժամ
Գործնական պարապմունք`	8	ժամ

Արդյունք 2 Իմանալ Հայաստանի Հանրապետության ճանապարհային երթևեկության կանոնները:

Կատարման չափանիշները՝

1. Ճիշտ է բացատրում ՀՀ ճանապարհային երթևեկության կանոնների ընդհանուր դրույթները
2. Ճիշտ է ներկայացնում ՀՀ ճանապարհային երթևեկության կանոններով սահմանված լուսացույցի և կարգավորողի ազդանշանները
3. Ճիշտ է ներկայացնում վթարային ազդանշանի և «Վթարային կանգառ» ճանաչման նշանի կիրառումը
4. Ճիշտ է ներկայացնում հատուկ ազդանշանի կիրառումը:
5. Ճիշտ է ներկայացնում երթևեկության սկիզբը և մանևրումը, տրանսպորտային միջոցի դասավորումը երթևեկելի մասում, վազանցը, երթևեկության արագությունը, կանգառը և կայանումը, հետիոտնային անցումների հատումը, երթևեկությունը երկաթուղային գծանցներով, երթևեկությունը ավտոմայրուղիներով, երթևեկությունը բնակելի գոտիներում
6. Ճիշտ է ներկայացնում ընդհանուր օգտագործման տրանսպորտային միջոցների առավելությունը և դրանց կանգառ կետերի անցումը, արտաքին լուսային սարքերի և ձայնային ազդանշանների կիրառումը, մեխանիկական տրանսպորտային միջոցների քարշակումը, մարդկանց և բեռների փոխադրումները

ԳՆԱՀՍՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով, ՀՀ ճանապարհային երթևեկության կանոններով սահմանված երթևեկության կարգավորման ազդանշանների, նախազգուշացնող ազդանշանների, հատուկ և վթարային ազդանշանների վերաբերյալ, ինչպես նաև տրանսպորտային միջոցների դասավորության, երթևեկության արագության, կանգառի, կայացման, բնակելի գոտիներում և ավտոմայրուղիների երթևեկության, հետիոտնային անցումների փակման, արտաքին լուսային ազդանշանների կիրառման, տրանսպորտային միջոցների քարշակման, մարդկանց և բեռների փոխադրումների վերաբերյալ:

Արդյունքի ձեռք բերումը կհամարվի դրական, եթե տրվել է առնվազն 90% ճիշտ պատասխաններ:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐ

Տեսական ուսուցում և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ ճանապարհային երթևեկության կանոնները, ուսումնամեթոդական համապատասխան գրականություն, պլակատներ, դիտակտիկ նյութեր, տեսաֆիլմեր:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱԾԵՆԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿ

Տեսական ուսուցում՝	12 ժամ
Գործնական պարապմունք՝	28 ժամ

Արդյունք 3 Իմանալ ճանապարհային նշանները

Կատարման չափանիշները՝

1. Ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհային նախազգուշացնող նշանները
2. Ճիշտ է ներկայացնում առավելության նշանները
3. Ճիշտ է ներկայացնում արգելող նշանները
4. Ճիշտ է ներկայացնում թելադրող և հատուկ թելադրանքի նշանները
5. Ճիշտ է ներկայացնում տեղեկատվության սպասարկման և լրացուցիչ տեղեկատվության (ցուցանակների) նշանները:

ԳՆԱՀՍՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով: Սովորողին կառաջադրվեն առնվազն 10 հարցեր, 3 պատասխաններով, որոնցից 1-ը ճիշտ է, ճանապարհային նախազգուշացնող նշանների, առավելության նշանների, արգելող, թելադրող և հատուկ թելադրանքի նշանների տեղեկատվության սպասարկման և լրացուցիչ տեղեկատվության նշանների վերաբերյալ: Արդյունքի իրացումը կհամարվի դրական, եթե տրվել են առնվազն 8 ճիշտ պատասխաններ:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ ճանապարհային նշանների պլակատների նկարներ, «ճանապարհային երթևեկության կանոնները», տեսաֆիլմեր, ուսումնական համապատասխան գրականություն:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱԾԵՆԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿ

Տեսական ուսուցում՝	8 ժամ
Գործնական պարապմունք՝	12 ժամ

Արդյունք 4 Իմանալ ճանապարհային գծանշանները

Կատարման չափանիշները՝

1. Ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհային հորիզոնական գծանշանները և դրանց կիրառումը
2. Ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհային ուղղաձիգ գծանշանները և դրանց կիրառումը

ԳՆԱՀՍՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով, սովորողին կառաջադրվեն 10 հարցեր, 3 պատասխաններով, որոնցից 1-ը ճիշտ է, ճանապարհային գծանշանների վերաբերյալ:

Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե տրվել են առնվազն 8 ճիշտ պատասխաններ:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ ճանապարհային երթևեկության կանոնները, ճանապարհային գծանշանների նկարներ, պլակատներ, տեսաֆիլմեր, ուսումնական համապատասխան գրականություն:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱԾԵՆԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿ

Տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 12 ժամ

**Արդյունք 5. Իմանալ տրանսպորտային միջոցի ճանաչման նշանները
Կատարման չափանիշները**

1. Ճիշտ է ներկայացնում «Ավտոգնացք», «Երկարաչափ» «Տրանսպորտային միջոց», ճանաչման նշանները և նրանց ներկայացվող պահանջները
2. Ճիշտ է ներկայացնում «Արագության սահմանափակում», «Դանդաղընթաց տրանսպորտային միջոց», «Մեծ եզրաչափերով բեռ», «Վտանգավոր բեռ», նշանները և դրանց ներկայացվող պահանջները
3. Ճիշտ է ներկայացնում «Երեխաների փոխադրում», «Խուլ վարորդ», «Ռիսունակական տրանսպորտային միջոց», «Բժիշկ», «Հաշմանդամ» նշանները և դրանց ներկայացվող պահանջները

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով, ուսանողին կառաջադրվեն առնվազն 10 հարցեր, 3 պատասխաններով, որոնցից 1-ը ճիշտ է, տրանսպորտային միջոցի ճանաչման վերաբերյալ: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե տրվել են առնվազն 8 ճիշտ պատասխաններ:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ ճանապարհային երթևեկության կանոնները, տրանսպորտային միջոցի ճանաչման նշանների նկարները և պլակատները, տեսաֆիլմեր, ուսումնական համապատասխան գրականություն:

ԴԱՏԱԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇՆԱԿՈՐԿԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 6 ժամ

Արդյունք 6 Իմանալ «Ճանապարհային երթևեկության կանոններ»-ի խաղտույժներից բխող վարչական իրավախախտումները և նրանց համապատասխան սանկցիաները:

Կատարման չափանիշները

1. Ճիշտ է ներկայացնում ՀՀ-ում գործող ճանապարհային երթևեկության կանոնների իրավախաղտույժների հոդվածի դիսպոզիցիան:
2. Ճիշտ է ներկայացնում ՎԻՎՕ հոդվածը, մասը և համաձայն վարչական իրավախաղտույժների տեղեկատու-ի տուգանքաչափերը, առաջին, երկրորդ և երրորդ անգամ խաղտույժների դեպքում:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով, սովորողին կառաջադրվեն առնվազն 8 հարցեր, 3 պատասխաններով, որոնցից 1-ը ճիշտ է «Ճանապարհային երթևեկության կանոնների» խախտումներից բխող վարչական իրավախախտումների և նրանց համապատասխան սանկցյաների վերաբերյալ:

Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե տրվել են առնվազն 6 ճիշտ պատասխաններ:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ ճանապարհային երթևեկության կանոնները, ՀՀ-ում գործող ճանապարհային երթևեկության կանոնների իրավախախտումների հոդվածների դիսպոզիցիան:

ԴԱՏԱԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇՆԱԿՈՐԿԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 6 ժամ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱԿՏՈՄԵՔԵՆԱՅԻ ԱՆՎՏԱՆԳ ՎԱՐՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»

Մոդուլի դասիչը՝ ՏՄՇԱԿ – 3 - 08 - 005

Մոդուլի տևողությունը՝ 54 ժամ

Տեսական ուսուցում՝ 8 ժամ

Գործնական պարապմունքներ՝ 46 ժամ

Մոդուլի նպատակը՝

Ավարտելով այս մոդուլը՝ սովորողը ձեռք կբերի ավտոմեքենայի անվտանգ վարման անհրաժեշտ հմտություններ և կիրառական գիտելիքներ:

Մուտքային պահանջները՝

Սովորողը մինչև այս մոդուլի ուսումնասիրումը պետք է ծանոթ լինի «ՏՄՇԱԿ-3-08-002», «ՏՄՇԱԿ-3-08-003», «ՏՄՇԱԿ-3-08-004» մոդուլներին:

Հատուկ պահանջներ՝

Հոգեբանաֆիզիոլոգիական վիճակի և առողջության համապատասխանությունը վարորդին ներկայացվող պահանջներին:

Ուսումնառության արդյունքները՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո սովորողը պետք է.

1. Իմանա անվտանգ երթևեկության վրա ազդող ավտոմեքենայի հիմնական բնութագրերը և շահագործական գործոնները
2. Իմանա երթի ընթացքում հոգեբանֆիզիոլոգիական կողմնորոշման առանձնահատկությունները
3. Տիրապետի ավտոմեքենայի վարման գործնական հմտություններին
4. Կարողանա վարել ավտոմեքենան իրական ճանապարհային պայմաններում:

Գնահատման կարգը`

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների լիարժեք ապահովվումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Իմանալ անվտանգ երթևեկության վրա ազդող ավտոմեքենայի հիմնական բնութագրերը և շահագործական գործոնները

Կատարման չափանիշները`

1. Ճիշտ է շարադրում ավտոմեքենայի ծանրության կենտրոնի դիրքի և անվադողերի ճանապարհի հետ կցման ազդեցությունը անվտանգ երթևեկության վրա:
2. Ճիշտ է ներկայացնում միջին արագության և դանդաղեցման ընտրության նշանակությունը, իներցիայի և սահքի երևույթների դերը ավտոմեքենայի վարման ժամանակ:
3. Ճիշտ է շարադրում ավտոմեքենայի անցողականության և մանևրողականության ազդեցությունը անվտանգ երթևեկության վրա:
4. Ճիշտ է շարադրում ավտոմեքենայի կայունության և կառավարելիության ազդեցությունը անվտանգ երթևեկության վրա:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանների միջոցով, սովորողը պետք է կարողանա ճիշտ և հստակ ներկայացնել անվտանգ երթևեկության վրա ազդող ավտոմեքենայի հիմնական բնութագրերը և շահագործական գործոնները: Սովորողին կառաջադրվի առնվազն 8 հարց` ավտոմեքենայի հիմնական բնութագրերի և շահագործական գործոնների վերաբերյալ, որոնք ազդում են անվտանգ երթևեկության վրա: Արդյունքի ձեռք բերումը կհամարվի դրական, եթե առնվազն 6 հարցերին տրվել է ճիշտ պատասխան, իսկ մնացած հարցերի պատասխաններում կարող են թույլ տրվել որոշ ոչ էական սխալներ:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունք:

Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնական համապատասխան գրականություն, տեղեկատուներ, գործնական պարապմունքների կատարման ուղեցույցներ, ավտոմեքենայի մոդելներ, պլակատներ, անհրաժեշտության դեպքում տեսաֆիլմեր:

ԴԱՍՆՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇՆԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում`	2	ժամ
Գործնական պարապմունք`	2	ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Իմանալ երթի ընթացքում հոգեբանաֆիզիոլոգիական կողմնորոշման առանձնահատկությունները

Կատարման չափանիշները`

1. Ճիշտ է շարադրում տեսանելիության առանձնահատկությունները տարբեր բնակլիմայական ու ռելիեֆային պայմաններում, գործնականում ցուցաբերում տեսողության համապատասխան հմտություններ:
2. Ճիշտ է շարադրում տարածության և ժամանակի ընկալման կարևորությունը անվտանգ երթի ընթացքում և ցուցաբերում համապատասխան հմտություններ:
3. Ճիշտ է շարադրում ավտոմեքենայի հավասարակշռության ազդեցությունը անվտանգ փոխադրումների ժամանակ:
4. Ճիշտ է շարադրում ավտոմեքենայի և շրջապատի կողմից լրացուցիչ ձայնային, լուսային և այլ ազդանշանների ընկալման կարևորությունը ավտոմեքենայի շարժման ընթացքում և ցուցաբերում դրանց ընկալման համապատասխան հմտություններ:
5. Ճիշտ է մեկնաբանում այլ տրանսպորտային միջոցների վարորդների կողմից կատարած սխալները և ցուցաբերում ՃՏՊ-ից խուսափելու համապատասխան հմտություն:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարց ու պատասխանների և գործնական հմտությունների ցուցաբերման հիման վրա: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե հարցերին տրվել են ճիշտ և հստակ պատասխաններ, ցուցաբերվել է անհրաժեշտ գործնական հմտություններ: Պատասխաններում կարող են թույլատրվել որոշ ոչ էական սխալներ:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնավարժական, սարքեր, համակարգիչներ և համապատասխան փաթեթներ, պլակատներ, ուսումնական համապատասխան գրականություն, անհրաժեշտության դեպքում տեսաֆիլմեր, ուսումնավարժական ավտոմեքենաներ:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇԵՆԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում`	2	ժամ
Գործնական պարապմունք`	2	ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Տիրապետել ավտոմեքենայի վարման գործնական հմտություններին

Կատարման չափանիշները`

1. Ելնելով երթևեկության անվտանգության, վարորդի հոգեբանաֆիզիոլոգիական պահանջներից` կարողանում է երթից առաջ ճիշտ դիրքավորվել վարորդի տեղում:
2. Աքսելերատոր
3. Կարողանում է կատարել ավտոմեքենայի սահուն տեղաշարժ կանգնած դիրքից:
4. Կարողանում է ճիշտ օգտվել ավտոմեքենայի ղեկային և արգելակային համակարգերի կառավարման օրգաններից:
5. Կարողանում է ճիշտ օգտվել լուսավորության, չափիչատուգիչ և ազդանշանային սարքերից:
6. Կարողանում է սահուն կերպով իրականացնել ավտոմեքենայի ուղիղ, հետադարձ և շրջադարձային շարժումներ:
7. Կարողանում է սահուն և վարժ կերպով իրականացնել փոխանցումների տուփի կառավարումը:

ԳՆԱՀՍՏԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է գործնական կատարման վրա:

Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե սովորողը ցուցաբերում է ավտոմեքենայի վարման գործնական հմտություններին տիրապետելու անհրաժեշտ կարողություններ:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում և գործնական պարապմունքներ:

Արդյունքի ուսուցումը անհրաժեշտ է իրականացնել վարժասարքերի և ուսումնավարժական ավտոմեքենաների վրա: Անհրաժեշտ է ունենալ համակարգիչներ անհրաժեշտ փաթեթներով, ուսումնական համապատասխան գրականություն, պլակատներ, անհրաժեշտության դեպքում տեսաֆիլմեր:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇԵՆԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում`	2	ժամ
Գործնական պարապմունք`	6	ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Կարողանալ վարել ավտոմեքենան իրական ճանապարհային շահագործական պայմաններում:

Կատարման չափանիշները`

1. Ճիշտ է կատարում ավտոմեքենայի դիրքավորումը և վերադիրքավորումը երթուղում` կախված ընտրված նպատակակետից և տրանսպորտային հոսքի ծանրաբեռնվածությունից:
2. Ճիշտ է իրականացնում միջանկյալ կանգառները և կանգառներից շարժումը երթի ժամանակ:
3. Ճիշտ է կիառում ճանապարհային երթևեկության կանոնները շարժման ժամանակ:
4. Ճիշտ է վարում ավտոմեքենան քաղաքային և միջքաղաքային ճանապարհային պայմաններում:
5. Ճիշտ է վարում ավտոմեքենան տեսանելիության և ճանապարհային և շահագործական տարբեր պայմաններում:

ԳՆԱՀՍՏԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է գործնական կատարման հիման վրա:

Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե սովորողը ցուցաբերում է ավտոմեքենայի վարման անհրաժեշտ հմտություններ` քաղաքային, միջքաղաքային, ճանապարհային-շահագործական և տեսանելիության տարբեր պայմաններում:

Ճանապարհային երթևեկության կանոնների խստագույս պահպանումը հանդիսանում է հիմնական պահանջ:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ ուսումնավարժական մարդատար և բեռնատար ավտոմոբիլներ, վարժասարքեր, համակարգիչներ անհրաժեշտ օրագրային փաթեթներով, անհրաժեշտության դեպքում տեսաֆիլմեր:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇԵՆԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում`	2	ժամ
Գործնական պարապմունք`	36	ժամ

ՍՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԲԵՈՆԵՐԻ ԴԱՍԱԿԱՐԳՈՒՄԸ ԲԵՈՆՄԱՆ-ԲԵՈՆԱԹԱՓՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՀՍՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»

Մոդուլի դասիչը` **ՏՄՇԱԿ – 3 – 08 - 006**

Դասընթացի մատուցման ձևը`

Տեսական ուսուցում`	22	ժամ
--------------------	----	-----

Մոդուլի նպատակը՝

Սովորողին ծանոթացնել բեռների տեսակներին, դրանց դասակարգման սկզբունքներին, բեռների փաթեթավորման և ամրացման պահանջներին, բեռնման բեռնաթափման գործընթացին, դրանց կատարման համար նախատեսված ժամանակի նորմերին, ինչպես նաև բեռնման բեռնաթափման ժամանակ առավել հաճախ օգտագործվող տեխնիկական միջոցներին:

Մուտքային պահանջները՝ 2 կան

Ուսումնառության արդյունքները՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո ուսանողը պետք է՝

1. Իմանա բեռների տեսակները և դրանց դասակարգման սկզբունքներին.
2. Իմանա բեռների փաթեթավորման և թափքում ամրացման ձևերը.
3. Ծանոթ լինի բեռնման բեռնաթափման գործընթացին, դրանցում օգտագործվող տեխնիկական միջոցներին.
4. Ծանոթ լինի բեռնման բեռնաթափման աշխատանքների ընթացքում բեռնատար ավտոմեքենաների համար սահմանված պարապուրդի նորմերին:

Գնահատման կարգը՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Իմանալ բեռների տեսակները և դրանց դասակարգման սկզբունքները.

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

1. Ճիշտ է բացատրում բեռների տեսակները և դրանց դասակարգման ընդհանուր սկզբունքները:
2. Ճիշտ է ներկայացնում բեռների որակական հատկանիշները:
3. Ճիշտ է ներկայացնում բեռների փոխադրման ժամանակ կորստի թույլատրելի նորմերը:
4. Ճիշտ է ներկայացնում տարբեր բեռների փոխադրման համար անհրաժեշտ տրանսպորտա-յին միջոցները և դրանց ներկայացվող առանձնահատուկ պահանջները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով, սովորողին կառաջադրվեն բեռների տարբեր տեսակներ, սովորողը պետք է կարողանա բեռների որակական հատկանիշներից և տեսակներից ելնելով ճիշտ ընտրի փոխադրման ժամանակ կորստի թույլատրելի նորման: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական միայն ճիշտ պատասխանների դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ բեռների տարբեր տեսակի նկարներ, պլակատներ, դասակարգման սկզբունքների վերաբերյալ պլակատներ, ուսումնական համապատասխան գրականություն, տեղեկատուներ, տրանսպորտային միջոցների ընդհանուր տեսքերի և տեխնիկական բնութագրերի վերաբերյալ դիտակտիկ նյութեր: Ուսուցման երաշխավորված ժամաքանակը տեսության ուսուցում:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇՆԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում՝ 4 ժամ

Գործնական պարապմունք՝ 4 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Իմանալ բեռների փաթեթավորման և թափքում ամրացման ձևերը.

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

1. Ճիշտ ներկայացնում փոխադրական տարային և բեռների փաթեթավորմանը ներկայացվող ընդհանուր պահանջները:
2. Ճիշտ է ներկայացնում վտանգավոր բեռների փոխադրման ժամանակ փոխադրական տարային և փաթեթավորմանը ներկայացվող առանձնահատուկ պահանջները:
3. Ճիշտ է ներկայացնում բեռների այն տեսակները, որոնք կարող են ներկայացվել փոխադրման առանց փաթեթավորման, ինչպես նաև այն բեռները որոնք պարտադիր ենթակա են փաթեթավորման:
4. Ճիշտ է ներկայացնում բեռները թափքում ամրացնելու սկզբունքները և ձևերը:
5. Ճիշտ է ներկայացնում բեռների այն տեսակները, որոնք պարտադիր ենթակա են ամրացման:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով՝ սովորողին կառաջադրվեն տարբեր տեսակի բեռներ, նա պետք է կարողանա ընտրել փոխադրման համար տարան, փաթեթավորման տեսակը և թափքում բեռի ամրացման ձևը: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի ճիշտ, եթե տրվել են հարցին հիմնավորված ճիշտ պատասխաններ:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ բեռների տարբեր տեսակների նկարներ, բնութագրերի պլակատներ, փաթեթավորման նյութերի և ձևերի վերաբերյալ դիտակտիկ նյութեր, ավտոմեքենաների ընդհանուր տեսքերի և տեխնիկական բնութագրերի պլակատներ, ուսումնական գրականություն, տեղեկատուներ, անհրաժեշտության դեպքում տեսաֆիլմեր:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇՆԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում՝ 6 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3 Ծանոթանալ բեռնման բեռնաթափման գործընթացին, դրանցում օգտագործվող տեխնիկական միջոցներին.

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

1. Ճիշտ է ներկայացնում բեռնման բեռնաթափման գործընթացը, այդ գործընթացի ազդեցությունը ավտոմոբիլի պարապուրդի և ընդհանուր արտադրողականության վրա,
2. Ճիշտ է ներկայացնում բեռնման բեռնաթափման միջոցների դասակարգումը և դրանց աշխատանքի առանձնահատկությունները՝ այդ թվում.
  - ընդհանուր նշանակության և բարձր մանևրայնության ավտոբեռնիչներ և էլեկտրաբեռնիչներ,
  - հատուկ նշանակության ավտոբեռնիչներ և էլեկտրաբեռնիչներ,
  - ամբարձիչ կռունկներ,
  - փոխակրիչներ
  - բեռնման բեռնաթափման պնևմատիկ և հիդրավլիկ միջոցներ
3. Ճիշտ է ներկայացնում բեռնման բեռնաթափման միջոցների կիրառման արդյունավետությունը տարբեր բեռների բեռնման բեռնաթափման ժամանակ:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով: Սովորողին կառաջադրվեն տարբեր տեսակի բեռներ և բեռնման բեռնաթափման պայմաններ: Սովորողը պետք է ընտրի համապատասխան բեռնման բեռնաթափման միջոցը և գնահատի բեռնման բեռնաթափման ազդեցությունը ավտոմոբիլի պարապուրդի և արտադրողականության վրա:

Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե տրվել են հիմնավորված ճիշտ պատասխաններ:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՈՅՈՒՐՄԱՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ տարբեր տեսակի բեռների բնութագրերի պլակատներ, բեռնման բեռնաթափման միջոցների ընդհանուր տեսքերի և տեխնիկական բնութագրերի դիտակտիկ նյութեր, ուսումնական համապատասխան զրականություն, տեղեկատուներ, բեռնման բեռնաթափման միջոցների տարբեր ազդեցատների մեխանիզմների և համակարգերի մոդելներ, նմուշներ, անհրաժեշտության դեպքում տեսաֆիլմներ:

ՂԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇԵՆԱԿՈՐԿԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում՝	10	ժամ
Գործնական պարապմունք՝	12	ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Ծանոթանալ բեռնման բեռնաթափման աշխատանքների ընթացքում բեռնատար ավտոմեքենաների համար սահմանված պարապուրդի նորմերին:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

1. Ճիշտ է ներկայացնում բեռնման բեռնաթափման աշխատանքների ժամանակ բեռնատար ավտոմեքենաների պարապուրդի վրա ազդող գործոնները,
2. Ճիշտ է շարադրում բեռնման բեռնաթափման աշխատանքների ընթացքում բեռնատար ավտոմեքենայի պարապուրդի ժամանակի ընդհանուր կառուցվածքը և այդ ժամանակի առանձին տարրերի նվազեցման միջոցառումները,
3. Ճիշտ է շարադրում ձեռքով բեռնման բեռնաթափման ժամանակ պարապուրդի նորմով սահմանված բեռնակիրների պահանջվող թվաքանակի որոշումը,

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով ուսանողին կառաջադրվեն առնվազն 5 հարցեր 3 պատասխանով, որոնցից 1-ը ճիշտ է, բեռնատար ավտոմեքենաների պարապուրդի ընդհանուր կառուցվածքի առանջին տարրերի նվազեցման միջոցառումների և ավտոմեքենայի պարապուրդի վրա ազդող գործոնների վերաբերյալ: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե տրվել են առնվազն 4 ճիշտ պատասխաններ:

Մյուս պատասխանում կարող են լինել որոշ ոչ էական սխալներ:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՈՅՈՒՐՄԱՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ տարբեր տեսակի բեռների բնութագրերի պլակատներ, բեռնման բեռնաթափման միջոցների ընդհանուր տեսքերի և տեխնիկական բնութագրերի դիտակտիկ նյութեր, ուսումնական համապատասխան զրականություն, տեղեկատուներ, բեռնման բեռնաթափման միջոցների տարբեր ազդեցատների մեխանիզմների և համակարգերի մոդելներ, նմուշներ, անհրաժեշտության դեպքում տեսաֆիլմեր:

ՂԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇԵՆԱԿՈՐԿԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում՝	2	ժամ
--------------------	---	-----

ՍՈՐՈՒՄԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄ «ՓՈՒՍԱԴՐՈՒՄՆԵՐԻ ԳՈՐԾՆԵՑՄԱՏՆԵՐ ԵՎ ՓԱՍՏԱԹԻԹԱՇՐԶԱՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆ»

Սորոլի դասիչը՝

ՏՄՇԱՎ – 3 - 08 - 007

Սորոլի տևողությունը՝	72 ժամ
Տեսական ուսուցում՝	34 ժամ
Գործնական պարապմունքներ՝	38 ժամ

Սորոլի նպատակը՝
Սովորողին ծանոթացնել ուղևորների և տարբեր տեսակի բեռների փոխադրման գործընթացների առանձնահատկություններին և այդ փոխադրումների ժամանակ շրջանառվող փաստաթղթերի ձևակերպման սկզբունքներին:

Մուտքային պահանջները՝

Սովորողը մինչ այս մոդուլի ուսումնասիրումը պետ է յուրացրած լինի «ՏՄՇԱՎ-3-08-002», «ՏՄՇԱՎ-3-08-006» մոդուլները

Ուսումնառության արդյունքները՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո սովորողը պետք է՝

1. Իմանա փոխադրումների երթուղիների դասակարգումը (ճոճանակային, շրջանաձև և այլն), երթուղիները բնութագրող հիմնական ցուցանիշները, առանձնահատկություններ և տարրերը:
2. Կարողանա օգտվել քարտեզներից և տեղանքի հատակագծերից փոխադրումների երթուղիները ուսումնասիրելու համար:
3. Իմանա փոխադրումների կազմակերպման գործընթացի հիմնական բաղադրիչները և այդ փոխադրումների ժամանակ վարորդի պարտականությունները:
4. Իմանա տարբեր տեսակի բեռների փոխադրման գործընթացների առանձնահատկությունները և այդ փոխադրումների ժամանակ վարորդի պարտադիր գործողությունները:
5. Իմանա փոխադրումների ժամանակ շրջանառվող փաստաթղթերի տեսակները և դրանց ձևակերպման սկզբունքները:

Գնահատման կարգը՝

Սորոլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1. Իմանալ փոխադրումների երթուղիների դասակարգումը (ճոճանակային, շրջանաձև և այլն), երթուղիները բնութագրող հիմնական ցուցանիշները և առանձնահատկությունները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

1. Ճիշտ է բացատրում աշխատանքայի վազք, պարապ ընթացք, գրոյական վազք հասկացությունները, ունի պատկերացում վազքի օգտագործման գործակիցների մասին:
2. Ճիշտ է բացատրում ուղևորափոխադրումների հիմնական ցուցանիշները և դրանց ազդեցությունը փոխադրման գործընթացի արդյունավետության վրա:
3. Ճիշտ է բացատրում բեռնափոխադրումների հիմնական ցուցանիշները՝ բեռնատարողություն, բեռնատարողության գործակից, թափքի լցավորման գործակից, և դրանց ազդեցությունը փոխադրման գործընթացի արդյունավետության վրա:
4. Ճիշտ է բացատրում երթի, շրջապտույտի և պարապուրդի ժամանակներ հասկացությունները, պատկերացում ունի ավտոմեքենայի արտադրողականության մասին:
5. Ճիշտ է շարադրում փոխադրումների երթուղիների տեսակները և դրանց առանձնահատկությունները:
6. Կարողանում է տարբեր երթերի համար գնահատել փոխադրումների շահագործական ծախսերը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով ուսանողին կառաջադրվեն երթուղիների դասակարգման հիմնական ցուցանիշների և առանձնահատկությունների վերաբերյալ առնվազն 10 հարցեր 3 պատասխաններով, որոնցից 1-ը ճիշտ է: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե առնվազն 8 հարցերին տրվել են ճիշտ պատասխաններ, իսկ մնացած հարցերի պատասխաններում կարող են թույլ տրվել որոշ ոչ էական սխալներ:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում և գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ փոխադրումների դասակարգման սխեմայի, տարբեր երթուղիների պլակատներ, փոխադրումների հիմնական ցուցանիշների վերաբերյալ պլակատներ, ուսումնական համապատասխան գրականություն, տեղեկատուներ, անհրաժեշտության դեպքում տեսաֆիլմեր:

ԴԱՏՆԵՑՄԱՏԻ ԵՐԱՇՆԱԿՈՐԿԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում՝	8 ժամ
Գործնական պարապմունք՝	10 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2. Կարողանալ օգտվել քարտեզներից և տեղանքի հատակագծերից փոխադրումների երթուղիները ուսումնասիրելու համար

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ՝

1. Ճիշտ է ներկայացնում տեղանքի հատակագծի և քարտեզի մասշտաբների տեսակները և կարողանում է օգտվելով քարտեզներից երկու կետերի միջև եղած հեռավորությունը հաշվելու համար,
2. Ճիշտ է բացատրում տեղանքի հատակագծերի և քարտեզների հորիզոնական գծերի իմաստը և կարողանում է օգտագործել դրանք տվյալ կետի հարաբերական և բացարձակ բարձրությունը հաշվարկելու համար:
3. Ճիշտ է մեկնաբանում տեղանքի քարտեզների և հատակագծերի վրա կատարված պայմանական նշանակումների իմաստը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է կոնկրետ աշխատանքի կատարման հիման վրա: Սովորողին կառաջադրվի որոշել տեղանքի հատակագծի կամ քարտեզի վրա 2 կետերի միջև եղած հեռավորությունը, այդ կետերի հարաբերական և բացարձակ բարձրությունը, մեկնաբանել պայմանական որոշ նշանակումների իմաստը: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե տրվել են ճիշտ պատասխաններ:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ տեղանքի հատակագծեր, պայմանական նշանակումների նկարներ և պլակատներ, դիտակտիկ նյութեր, ուսումնական համապատասխան գրականություն:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇՆԱԿՈՐԿԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում`	8	ժամ
Գործնական պարապմունք`	8	ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3. Իմանալ փոխադրումների կազմակերպման գործընթացի հիմնական բաղադրիչները և այդ փոխադրումների ժամանակ վարորդի պարտականությունները:

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

1. Ճիշտ է ներկայացնում ուղևորափոխադրման գործընթացի հիմնական բաղադրիչները (ուղևորների նստեցում իջեցում, ուղեբեռի տեղակայումը բեռնախցիկում, վարձավճարի ստացում և այլն) և այդ փոխադրումների ժամանակ վարորդի պարտականությունները:
2. Ճիշտ է ներկայացնում բեռնափոխադրումների գործընթացների հիմնական բաղադրիչները (ավտոմեքենայի մատակարարումը բեռնման, բեռնաման բեռնաթափման գործընթաց, բեռի հանձնումը, բեռի վերաբեռնումը և փոխանցումը այլ փոխադրողի) և այդ փոխադրումների ժամանակ վարորդի գործողությունները:
3. Ճիշտ է ներկայացնում երթի դուրս գալուց առաջ, ինչպես նաև երթից վերադառնալուց հետո ավտոմեքենայի հետ կապված պարտադիր գործողությունները:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով ուսանողին կառաջադրվեն առնվազն 8 հարցեր ուղևորա և բեռնափոխադրումների գործընթացների հիմնական բաղադրիչների և վարորդի պատասխանատվությունների վերաբերյալ 3 պատասխաններով, որոնցից 1-ը ճիշտ է:

Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե տրվել են առնվազն 6 ճիշտ պատասխաններ: Իսկ մնացած պատասխաններում, իսկ մնացած հարցերի պատասխաններում կարող են թույլ տրվել որոշ ոչ էական սխալներ:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ ուղևորափոխադրումների և բեռնափոխադրումների գործընթացների հիմնական բաղադրիչների վերաբերյալ պլակատներ, ուսումնական համապատասխան գրականություն, տեղեկատուներ:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇՆԱԿՈՐԿԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում`	8	ժամ
Գործնական պարապմունք`	6	ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4. Իմանալ տարբեր տեսակի բեռների փոխադրման գործընթացները և այդ փոխադրումների ժամանակ վարորդի պարտադիր գործողությունները

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

1. Ճիշտ է ներկայացնում տարբեր տեսակի բեռների փոխադրման գործընթացների ընդհանուր նկարագիրը, և այդ փոխադրումների ժամանակ վարորդի պարտադիր գործողությունները:
2. Ճիշտ է ներկայացնում ծանրաքաշ և ոչ զաբարիտային բեռների փոխադրման առանձնահատկությունները, կանոնները, կարողանում առաջարկել համապատասխան տրանսպորտային միջոց:
3. Ճիշտ է ներկայացնում վտանգավոր բեռների փոխադրման առանձնահատկությունները և կանոնները, կարողանում առաջարկել համապատասխան տրանսպորտային միջոց:
4. Ճիշտ է ներկայացնում պայթուցանավտանգ բեռների փոխադրման առանձնահատկությունները և կանոնները, կարողանում առաջարկել համապատասխան տրանսպորտային միջոց:
5. Ճիշտ է ներկայացնում շուտ փչացող բեռների փոխադրման առանձնահատկությունները և կանոնները , կարողանում առաջարկել համապատասխան տրանսպորտային միջոց:

6. Ճիշտ է ներկայացնում սորուն և կիտովի բեռների փոխադրման առանձնահատկությունները և կանոնները , կարողանում առաջարկել համապատասխան տրանսպորտային միջոց:
7. Ճիշտ է ներկայացնում հեղուկ բեռների փոխադրման առանձնահատկությունները և կանոնները , կարողանում առաջարկել համապատասխան տրանսպորտային միջոց:
8. Ճիշտ է ներկայացնում հատային բեռների փոխադրման առանձնահատկությունները և կանոնները , կարողանում առաջարկել համապատասխան տրանսպորտային միջոց:
9. Ճիշտ է ներկայացնում շինարարական բեռների փոխադրման առանձնահատկությունները և կանոնները, կարողանում առաջարկել համապատասխան տրանսպորտային միջոց:
10. Ճիշտ է ներկայացնում գյուղատնտեսական բեռների փոխադրման առանձնահատկությունները և կանոնները, կարողանում առաջարկել համապատասխան տրանսպորտային միջոց:
11. Ճիշտ է ներկայացնում բեռնարկղերով բեռների փոխադրման առանձնահատկությունները և կանոնները , կարողանում առաջարկել համապատասխան տրանսպորտային միջոց:
12. Ճիշտ է ներկայացնում կենդանական բեռների փոխադրման առանձնահատկությունները և կանոնները, կարողանում առաջարկել համապատասխան տրանսպորտային միջոց:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով ուսանողին կառաջադրվեն առնվազն 4 տարբեր տեսակի բեռներ, սովորողը պետք է ներկայացնի փոխադրման ընդհանուր գործընթացի նկարագիրը, փոխադրման առանձնահատկությունները և կանոնները, առաջարկի համապատասխան տրանսպորտային միջոցը:

Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, միայն հիմնավորված ճիշտ պատասխանների դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ տարբեր տեսակի բեռների և տրանսպորտային միջոցների, ընդհանուր տեսքերի և նյութերի պլակատները, ուսումնական համապատասխան գրականություն, տեղեկատուներ, անհրաժեշտության դեպքում նաև տեսաֆիլմեր:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇՆԱԿՈՐԿԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում`	6 ժամ
Գործնական պարապմունք`	8 ժամ

ԱՐԴՅՈՒՆՔ 5. Իմանալ փոխադրումների ժամանակ շրջանառվող փաստաթղթերի տեսակները և դրանց ձևակերպման սկզբունքները.

ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ`

1. Ճիշտ է ներկայացնում ուղևորափոխադրումների ժամանակ շրջանառվող փաստաթղթերի տեսակները և դրանց ձևակերպման սկզբունքները:
2. Ճիշտ է ներկայացնում բեռնափոխադրումների ժամանակ շրջանառվող փաստաթղթերի տեսակները և դրանց ձևակերպման սկզբունքները:
3. Ճիշտ է ներկայացնում վարորդի գործողությունները կապված բեռնափոխադրումների և ուղևորափոխադրումների ժամանակ շրջանառվող փաստաթղթերի պահպանման, ներկայացման և հանձնման կարգը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է կոնկրետ աշխատանքի կատարման հիման վրա, սովորողին կառաջադրվեն ուղևորափոխադրումների և բեռնափոխադրումների ժամանակ շրջանառվող փաստաթղթերի տեսակներ: Սովորողը դրանք պետք է ձևակերպի առաջադրված ժամանակում:

Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, միայն ճիշտ ձևակերպումների դեպքում:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ փոխադրումների ժամանակ շրջանառվող փաստաթղթերի տեսակների նմուշներ, ուսումնական համապատասխան գրականություն, տեղեկատուներ:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇՆԱԿՈՐԿԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում`	4 ժամ
Գործնական պարապմունք`	6 ժամ

ՄՈՂՈՒԼԻ ԴԱՍԻՉԸ՝

ՏՄՇԱԿ – 3 – 08 – 008

Մոդուլի տևողությունը՝	46	ժամ
Տեսական ուսուցում՝	24	ժամ
Գործնական պարապմունքներ՝	22	ժամ

Մոդուլի նպատակը՝

Ավարտելով այս մոդուլը սովորողը ձեռք կբերի բավարար տեսական և գործնական գիտելիքներ ավտոմոբիլի շահագործումն արգելող անսարքությունների և պայմանների վերաբերյալ:

Մուտքային պահանջները՝

Սովորողը մինչև այս մոդուլի ուսումնասիրումը պետք է իմանա «ՏՄՇԱԿ-3-08-002», «ՏՄՇԱԿ-3-08-005» մոդուլները:

Ուսումնասիրության արդյունքները՝

Այս մոդուլը յուրացնելուց հետո սովորողը պետք է

1. Իմանա արգելակային և ղեկային կառավարման համակարգերի անսարքություններն ու ավտոմեքենայի շահագործումն արգելող պայմանները:
2. Իմանա արտաքին լուսային սարքերի անսարքություններն ու ավտոմեքենայի շահագործումն արգելող պայմանները:
3. Իմանա անիվների և դողերի անսարքությունները և ավտոմեքենայի շահագործումն արգելող պայմանները:
4. Իմանա շարժիչի անսարքությունները, ավտոմեքենայի այլ անսարքություններն ու շահագործումն արգելող պայմանները:

Գնահատման միջոցը՝

Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

Արդյունք 1. Իմանալ արգելակային և ղեկային կառավարման համակարգերի անսարքություններն ու ավտոմեքենայի շահագործումն արգելող պայմանները:

Կատարման չափանիշները

1. Ճիշտ է ներկայացնում այն պայմանները, որոնք վերաբերվում են արգելակային համակարգի այն անսարքություններին, որոնց դեպքում ավտոմոբիլի շահագործումը արգելվում է:
2. Ճիշտ է ներկայացնում այն պայմանները, որոնք վերաբերվում են ավտոմոբիլի ղեկային կառավարման համակարգի այն անսարքություններին, որոնց դեպքում ավտոմոբիլի շահագործումը արգելվում է:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով, սովորողին կառաջադրվեն առնվազն 6 հարցեր 3 պատասխաններով, որոնցից 1-ը ճիշտ է, արգելակային և ղեկային կառավարման համակարգերի անսարքությունների վերաբերյալ: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե տրվել են միայն ճիշտ պատասխաններ:

ՄԵԹՈԴԱԳՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՈՅՍՈՒՐՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ տրանսպորտային միջոցների, շահագործումն արգելող անսարքությունների և պայմանների ցանկը հաստատված ՀՀ կառավարության 2007թ-ի հունիսի 28-ի N955-Ն որոշումով, ճանապարհային երթևեկության կանոնները, ուսումնական համապատասխան գրականություն, դիտակտիկ նյութեր:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇՆԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում՝	8	ժամ
Գործնական պարապմունք՝	6	ժամ

Արդյունք 2. Իմանալ արտաքին լուսային սարքերի անսարքություններն ու ավտոմեքենայի շահագործումն արգելող պայմանները:

Կատարման չափանիշները

1. Ճիշտ է ներկայացնում արտաքին լուսային սարքերի այն հնարավոր անսարքությունները, որոնց դեպքում ավտոմոբիլների հետագա շահագործումը անթույլատրելի է
2. Ճիշտ է ներկայացնում լապտերների կարգավորումը, արտաքին լուսավորման սարքերի աշխատանքային ռեժիմները, լուսաանդրադարձների աղտոտվածության աստիճանը, առկայծող փարոսիկների տեղակայումը, արտաքին լուսային սարքերի ստանդարտների անհամապատասխանությունը, որոնց դեպքում ավտոմեքենայի հետագա շահագործումը անթույլատրելի է:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով, սովորողին կառաջադրվեն առնվազն 6 հարցեր 3 պատասխաններով, որոնցից 1-ը ճիշտ է: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե տրվել են միայն ճիշտ պատասխաններ:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ տրանսպորտային միջոցների, շահագործումն արգելող անսարքությունների և պայմանների ցանկը հաստատված ՀՀ կառավարության 2007թ-ի հունիսի 28-ի N955-Ն որոշումով, ճանապարհային երթևեկության կանոնները, ուսումնական համապատասխան գրականություն, դիտակտիկ նյութեր:

ՂԱՍԸՆՑԱՑԻ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում` 4 ժամ

Գործնական պարապմունք` 4 ժամ

Արդյունք 3. Իմանալ անիվների և դողերի անսարքությունները և ավտոմեքենայի շահագործումն արգելող պայմանները

Կատարման չափանիշները

1. Ճիշտ է ներկայացնում դողերի պահպանաշերտերի նախշանկարի մնացորդային բարձրության ստանդարտային չափերը, որոնց խաղտման դեպքում արգելվում է ավտոմեքենայի շահագործումը:
2. Ճիշտ է ներկայացնում դողերի հենքերի տեղային վնասվածքները /անցքեր, կտրվածքներ, ձեղքակտրվածքներ/, ինչպես նաև հիմնականախքի շերտաբաժանումը, որոնց առկայության դեպքում չի թույլատրվում շահագործել ավտոմեքենան:
3. Ճիշտ է բացատրում անվահեծի կամ անվասկավառակի ամրացումը, հնարավոր ճաքերը, որոնց առկայության դեպքում ավտոմեքենայի հետագա շահագործումը անթույլատրելի է:
4. Ճիշտ է բացատրում այն դողերի` ըստ չափերի կամ թույլատրելի բեռնվածության, համապատասխանությունը ավտոմեքենայի տվյալ մոդելին:
5. Ճիշտ է բացատրում այն երևույթները, որոնք կառաջանան, երբ ավտոմեքենայի նույն սռնու վրա տեղակայվեն տարբեր նախշանկարներով կամ շառավիղներով դողեր, ինչպես նաև մեկնաբանում դրանց անթույլատրելիությունը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով, սովորողին կառաջադրվեն 6 հարցեր, անիվների և դողերի անսարքությունների և ավտոմեքենայի շահագործումն արգելող պայմանների վերաբերյալ, 3 պատասխանով, որոնցից 1-ը ճիշտ է: Արդյունքի ձեռքբերումը կհամարվի դրական, եթե տրվել են միայն ճիշտ պատասխաններ:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ տրանսպորտային միջոցների, շահագործումն արգելող անսարքությունների և պայմանների ցանկը հաստատված ՀՀ կառավարության 2007թ-ի հունիսի 28-ի N955-Ն որոշումով, ճանապարհային երթևեկության կանոնները, ուսումնական համապատասխան գրականություն, դիտակտիկ նյութեր:

ՂԱՍԸՆՑԱՑԻ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում` 4 ժամ

Գործնական պարապմունք` 2 ժամ

Արդյունք 4. Իմանալ շարժիչի անսարքությունները, ավտոմեքենայի այլ անսարքություններն ու շահագործումն արգելող պայմանները:

Կատարման չափանիշները

1. Ճիշտ է ներկայացնում արտածվող գազերում վնասակար նյութերի պարունակությունը կամ դրանց ծխայնությունը գերազանցում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված ցուցանիշները:
2. Ճիշտ է ներկայացնում այն բոլոր հնարավոր դեպքերը երբ խախտված է սնման համակարգի հերմետիկությունը:
3. Ճիշտ է ներկայացնում բանած գազերի արտածման համակարգի անսարքությունները:
4. Ճիշտ է ներկայացնում այն դեպքը, երբ արտաքին աղմուկի թույլատրելի մակարդակը գերազանցում է ստանդարտով սահմանված մեծությունը:
5. Ճիշտ է ներկայացնում այն բոլոր անսարքություններն ու պայմանները, որոնց դեպքում չի թույլատրվում ավտոմեքենայի հետագա շահագործումը:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԻՋՈՑԸ

Արդյունքի յուրացումը գնահատվելու է հարցատոմսերով, ուսանողին կառաջադրվեն առնվազն 12 հարցեր, 3 պատասխաններով, որոնցից 1-ը ճիշտ է, շարժիչի և տրանսպորտային միջոցի այլ անսարքությունների վերաբերյալ: Արդյունքի ձեռքբերումը համարվում է դրական առնվազն 10 ճիշտ պատասխանների դեպքում, մնացած պատասխաններում թույլատրվում են ոչ էական սխալներ:

ՄԵԹՈԴԱԲՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

Տեսական ուսուցում, գործնական պարապմունքներ:

Անհրաժեշտ է ունենալ տրանսպորտային միջոցների, շահագործումն արգելող անսարքությունների և պայմանների ցանկը հաստատված ՀՀ կառավարության 2007թ-ի հունիսի 28-ի N955-Ն որոշումով, ճանապարհային երթևեկության կանոնները, ուսումնական համապատասխան գրականություն, դիտակտիկ նյութեր:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԵՐԱՇԵՆԱԿՈՐԿԱԾ ԺԱՄԱՔԱՆԱԿԸ

Տեսական ուսուցում`	8 ժամ
Գործնական պարապմունք`	10 ժամ